

# MASACEW

## TA KITABU FLANAN

### Kitabu faamucogo

An kɔnna k'a fɔ Masacew ta kitabu fɔlɔ ta ko ra, ko o kitabu ni nin kitabu bɛe tun ye kitabu kelen ye, ani ko o kitabuw səbebaga ma lɔn.

Ayiwa, Izirayeli jamana taranna k'a ke masaya fla ye: Woroduguyanfan ni sahiliyanfan. O mara fla ta masacew ta kow le be Masacew ta kitabu flanan kɔnɔ.

Kitabu laban na, an b'a ye ko Babilɔni masace ka Gedaliya sigi Zuda mara kunna, ani ko Babilɔni masace ka masace Yehoyakini labɔ kaso ra.

Ayiwa, kojuguw caman sera Ala ta mɔgɔw ma, sabu o ka Ala kan bla. Zeruzalemu dugu cira, Izirayelimɔgɔw minana ka taga Babilɔni; o ko kera Izirayelimɔgɔw ta segekow bɛe ra belebeleba ye. O ta jamana halakira kosebɛ.

Cira min ka ciraya ke ka kuma Izirayelimɔgɔw fe, ka o ladi o wagati ra, o kera cira Iliyasu ye, dɔw b'a fɔ min ma ko Elize.

### Kitabu kɔnɔkow

Cira Iliyasu ta ko (1.1–8.15)

Zuda mara ni Izirayeli mara ta masacew ta ko (8.16–17.4)

Samari mara halakicogo (17.5–41)

Ezekiyasi ta wagati ka taga se Yoziyasi ta wagati ma (18.1–21.26)

Yoziyasi ta masaya wagati (22.1–23.30)

Zuda mara masace labanw (23.31–24.20)

Zeruzalemu dugu minacogo (25.1–30)

### Ahaziya ta bana

**1** <sup>1</sup> Akabu sanin kɔ, Mohabukaw murutira ko olugu te to Izirayelimɔgɔw ta fanga kɔrɔ tuun. <sup>2</sup> O wagati ra, ka masace Ahaziya to Samari, a tun bɔra ka ben a ta sankaso finetiri fe, k'a yere mandimi kosebɛ. A ka mɔgɔ dɔw ci, k'a fɔ olugu ye ko: «Aw ye taga lagberi ke ne ye Ekuɔn dugu ta ala fe, min ye Baali Zebubu ye, k'a lɔn ni ne bena keneya ka bɔ nin bana ra.»

<sup>3</sup> Nka Matigi Ala ta meleke nana a fɔ Tisibekace Iliya<sup>a</sup> ye, ko: «Wuri ka taga Samari masace ta ciradenw kunben, k'a fɔ o ye ko: <Aw be tagara lagberi ke Ekuɔnkaw ta batofen le fe, min ye Baali Zebubu ye; o tuma yala Ala te Izirayeli jamana ra yan le wa?> <sup>4</sup> O kosɔn aw ye taga a fɔ aw ta masace ye ko Matigi Ala ko: <I lanin be lanan min kan, i tēna wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bena sa, sigiya te o ra.> » Iliya ka o fɔ o ye minke, a tagara.

<sup>5</sup> Ciradenw sekɔra ka taga Ahaziya fe. Ahaziya ko: «Mun kosɔn aw sekɔra ka na joona tan?» <sup>6</sup> O k'a jaabi ko: «Ce dɔ le nana an kunben, k'a fɔ an ye ko: <Masace min ka aw ci, aw ye sekɔ ka taga a fɔ o ye ko Matigi Ala ko: I be mɔgɔw cira ka taga lagberi ke Ekuɔnkaw ta ala fe, min ye Baali Zebubu ye; o tuma Ala te Izirayeli jamana ra yan wa?> A ko: <O kosɔn i lanin be lanan min kan, i tēna wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bena sa, sigiya te o ra.> »

<sup>7</sup> Ahaziya ko: «Ce min tagara aw kunben ka o kumaw fɔ aw ye, a be cogo di le?» <sup>8</sup> O k'a jaabi ko: «Begansi le tun be a ta derege ye; cesirinan min tun be a ce ra, o tun ye gbojuru le ye.» Ahaziya ko: «Tisibekace Iliya lo!»

### Ahaziya ko o ye taga Iliya mina

<sup>9</sup> Ahaziya k'a ta kerekedenw kuntigi dɔ ci ni ce bilooru ye Iliya kɔ, ko o ye taga a mina. O kuntigi tagara Iliya signin sɔrɔ kuru kunna; a yelenna a kɔ, k'a fɔ a ye ko: «Ala ta cira, masace ko i ye jigi ka na!» <sup>10</sup> Iliya ka o ce bilooru kuntigi jaabi ko: «Ni ne ye Ala ta cira le ye can ra, o tuma tasuma ye jigi ka bɔ san fe ka ele ni i ta ce bilooru bɛe faga!» O yɔrɔnin bɛe, tasuma jigira ka bɔ san fe, ka o ce ni a ta ce bilooru bɛe faga.

<sup>11</sup> Ahaziya ka kuntigi were ci ni ce bilooru were ye Iliya fe. O kuntigi tagara se minke, a ko Iliya ma ko: «Ala ta cira, masace ko i ye teliya ka jigi ka na!» <sup>12</sup> Iliya ka o fana jaabi ko: «Ni ne ye Ala ta cira le ye can ra, o tuma tasuma ye jigi ka bɔ san fe ka ele ni i ta ce bilooru bɛe faga!» O yɔrɔnin bɛe Ala ta tasuma jigira ka bɔ san fe ka na ale ni a ta ce bilooru bɛe faga.

<sup>13</sup> Ahaziya ka kuntigi sabanan ci ni ce bilooru were ye tuun. O kuntigi tagara yelen ka se Iliya kɔrɔ minke, a k'a kinbiri gban Iliya kɔrɔ, ka makarikanw fɔ a ye, ko: «Ala ta cira, ne be i daari, sabari, i ye hina ne ra, ka

<sup>a</sup>1.3 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

hina nin ce bilooru fana ra, i kana an nin halaki, sabu an ye i ta jɔnw le ye.<sup>14</sup> Kuntigi fla minw kɔnna ka na, tasuma jigira ka bɔ san fe ka olugu ni o ta ce bilooruw bee faga. Nka sabari, i ye hina ne ra, i kana ne nin halaki.»

<sup>15</sup> Matigi Ala ta meleke k'a fo Iliya ye ko: «Jigi ka taga ni a ye, i kana siran a ja.» Iliya jigira ka taga ni a ye masace fe. <sup>16</sup> Iliya tagara se yi minke, a k'a fo masace ye ko: «Matigi Ala ko: I ka mɔgɔw ci ka taga lagberi ke Ekurɔnkaw ta batofen fe, min ye Baali Zebubu ye. O tuma Ala te Izirayeli jamana ra, mɔgɔ be se ka jininkari ke min fe wa? Ayiwa, o kosɔn i lanin be lanan min kan, i tēna wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bēna sa, sigiya te o ra.»

### Ahaziya ta saya

<sup>17</sup> Ayiwa, Ahaziya nana sa, ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka kuma min fo Iliya ye. I n'a fo dence tun te a fe, a balemace Yoram le sigira masaya ra a nɔ ra; Zuda masace Yoram, min tun ye Yosafati dence ye, a kera ale ta masaya san flanan le ra.

<sup>18</sup> Ahaziya ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

### Ala ka Iliya ta

**2** <sup>1</sup> Lon min na Matigi Ala ka folonkonto dɔ lajigi ka Iliya<sup>b</sup> ta ka taga ni a ye san fe, o lon na a ni Iliyasu<sup>c</sup> tun be bɔra Giligali pɔgɔn fe. <sup>2</sup> Iliya ko Iliyasu ma ko: «Ele ye to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci fo Beteli.» Iliyasu k'a jaabi ko: «Ne be kari Matigi Ala janaman ni ele yere tɔgɔ ra, ko ne tēna bɔ i kɔ fiyewu.» O tagara pɔgɔn fe Beteli.

<sup>3</sup> Ciraw ta jenkuru min tun be Beteli, o ciraw bɔra ka na Iliyasu fe ka na a fo a ye ko: «Yala i k'a lɔn ko Matigi Ala bēna i matigice ta ka bɔ i kunna bi wa?» Iliyasu ko: «Ne k'a lɔn cɔ. Aw ye je!»

<sup>4</sup> Iliya ko Iliyasu ma tuun ko: «Iliyasu, ele ye to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci Zeriko.» Iliyasu k'a jaabi ko: «Ne be kari Matigi Ala janaman ni ele yere tɔgɔ ra ko ne tēna bɔ i kɔ fiyewu.» O tagara se Zeriko.

<sup>5</sup> Ciraw ta jenkuru min tun be Zeriko, o ciraw gbarara Iliyasu ra k'a fo a ye ko: «Yala i k'a lɔn ko Matigi Ala bēna i matigice ta ka bɔ i kunna bi wa?» Iliyasu ko: «Ne k'a lɔn cɔ; aw ye je!»

<sup>6</sup> Iliya k'a fo a ye tuun ko: «I bēna to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci Zuriden ba yɔrɔ ra.» Iliyasu k'a jaabi ko: «Ne be kari Matigi Ala janaman ni ele yere tɔgɔ ra, ko ne tēna bɔ i kɔ fiyewu.» O fla ka sira mina ka ke taga ye. <sup>7</sup> Ciraw ta jenkuru ce bilooru tagara o kɔ, ka taga lɔ ka o pasin o ma, ka o yere mabɔ o ra dɔɔnin. O mɔgɔ fla lɔra Zuriden bada ra. <sup>8</sup> Iliya k'a ta deregeba bɔ k'a kuturu, k'a ke ka ji gbasi; ji taranna fla ye ka sira bɔ ce ma, o fla temena dugukolo jalan kan ba ce ma, ka ba tige. <sup>9</sup> O ka ba tige minke, Iliya ko Iliyasu ma ko: «I b'a fe ne ye min ke i ye, o fo ne ye sani k'a to Ala ye ne ta ka bɔ i kɔrɔ.» Iliyasu ko: «Sabari, i y'a to nin min be i kan, o jɔgɔn hakeya fla ye ke ne kan<sup>d</sup>.»

<sup>10</sup> Iliya ko: «I ka min daari tan, o ye kogbelən le ye. Nka tuma min na Ala bēna ne ta ka bɔ i kɔrɔ, ni i ka ne tagatɔ ye, o tuma i ka min daari, o bēna ke i ye. Nka ni i ma ne tagatɔ ye, a tēna ke i ye.»

<sup>11</sup> Ka o to sira ra, o be kumana ka taga, sowotoro tasumaman ni so tasumaman dɔw nana don o fla ce, ka o faran ka bɔ pɔgɔn na. Folonkonto dɔ nana Iliya ta, k'a layelen ka taga ni a ye sankolo kɔnɔ. <sup>12</sup> Iliyasu k'a fle, ka kule, k'a fo ko: «E, baba, baba, ele min tun ye Izirayeli ta kerekējama ta sowotorotigwi ni a sotigwi bee jigi yel!»

O kɔ, Iliyasu ma Iliya ye tuun. A k'a yere ta faniw mina ka o faran fla ye. <sup>13</sup> Iliya ta deregeba min tun bɔra a kan na ka ben, Iliyasu ka o ta. O kɔ, a sekɔra ka taga lɔ Zuriden bada ra. <sup>14</sup> Iliya ta deregeba min tun bɔra a kan na ka ben, a ka o ke ka ji gbasi, k'a fo ko: «Matigi Ala, Iliya ta Ala be min sa?» Iliyasu fana ka ji gbasi, ji taranna fla ye ka sira bɔ ce ma, a temena.

<sup>15</sup> Ciraw ta jenkuru min tun be Zeriko, olugu tun b'a flera; o ko: «Iliya nin le be Iliyasu kan!» O tagara a kunben, ka o kinbiri gban a kɔrɔ. <sup>16</sup> O ko a ma ko: «A fle, ce barakaman bilooru be i ta baaradew na yan. A to olugu ye taga i matigice yɔrɔjini. I b'a sɔrɔ ko Matigi Ala Nin k'a ta ka taga a bla kuru dɔ kan, walama kurufurance dɔ ra.» Iliyasu ko o ma ko: «Aw kana o ci ka taga.» <sup>17</sup> Nka o k'a fo k'a gbeleya, fo a ma ja, Iliyasu ko o ma ko: «Aw ye o ci ka taga sa!» O ka o ce bilooru ci ka taga Iliya yɔrɔjini fo tere saba, o m'a ye. <sup>18</sup> O sekɔra ka na Iliyasu fe, o y'a sɔrɔ ale tun be Zeriko. Iliyasu k'a fo o ye ko: «Ne tun m'a fo aw ye ko aw kana taga wa!»

### Iliyasu ka ji saninya

<sup>19</sup> Lon dɔ, Zeriko dugumɔgɔw k'a fo Iliyasu ye ko: «An ta dugu sigiyɔrɔ ka jni, i ko an matigice yere ja b'a ra cogo min na. Nka a ji man jni, a dugukolo fana man di.» <sup>20</sup> Iliyasu ko o ma ko: «Aw ye kɔgɔ ke minankura dɔ

<sup>b</sup>2.1 Iliya: Dɔw b'a fo a ma ko Eli.

<sup>c</sup>2.1 Iliyasu: Dɔw b'a fo a ma ko Elize.

<sup>d</sup>2.9 Izirayelimɔgɔw fe, dence fɔlɔ le ka kan ka cen sigiyɔrɔma fla sɔrɔ ka teme dence tɔw kan. Iliyasu ka nin kuma fo k'a yira ko ale b'a fe ka sigi Iliya nɔ ra.

kōnō, ka na ni a ye yan.» O nana ni a ye.<sup>21</sup> Dugu ji bē woyo ka bō bunun min na, a bōra ka taga o yōrō ra, ka taga kōgō bōn bunun na, k'a fō ko: «Matigi Ala ko: «Ne ka nin ji saninya; a tena mōgō faga tuun, a fana tena densōrōbariya bla beganw ni adamadenw na tuun.»

<sup>22</sup>K'a ta o lon na fō ka na se bi ma, ji saninyara, i n'a fō Iliyasu ta kuma tun k'a fō cogo min na.

### Beteli dugu kanbelenw ka Iliyasu nēni

<sup>23</sup>Iliyasu nana bō o yōrō ra ka taga Beteli. K'a tagato to sira ra, kanbelennin dōw bōtō dugu kōnō, olugu ka ke a lōgōbō ye, k'a fō a ma ko: «Yelen, kuncē wulannin! Taga, kuncē wulannin!»<sup>24</sup> Iliyasu k'a kōmunu ka o fle; a ka o danga Matigi Ala tōgō ra. O yōrōnin bēe, wara fla bōra tu kōnō ka ben o kanbelennin binaani ni fla kan ka o faga ka o sogo tigetige.

<sup>25</sup>Iliyasu bōra yi ka taga Karimeli kuru yōrō ra, ka bō yi ka taga Samari.

### Izirayeli masace Yoramū ta wagati

**3**<sup>1</sup>Akabu dence Yoramū kera Izirayeli masace ye, Zuda masace Yosafati ta masaya san tan ni seeginan na. Yoramū tun siginin bē Samari. A ka san tan ni fla le ke masaya ra.<sup>2</sup>A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō; nka a ta kojugu ma a face ni a bamuso ta bō, sabu a face tun ka kabakurujan min lō Baali\* ta jo tōgō ra, a ka o ci ka bō yi.<sup>3</sup>Nka a belen tora Nebati dence Yerobohamu ta jurumun na, ale min tun ka Izirayelimōgōw bla jurumun na. Yoramū ma o jurumun dabla.

### Izirayelimōgōw ka Mohabukaw kere

<sup>4</sup>Ayiwa, began caman tun bē Mohabu masace Mesa fe. A tun be to ka sagaden waga keme (100 000) le di Izirayeli masace ma san o san a ta ninsōngō sara ye, ani sagajigi waga keme (100 000), ani o siw bēe.<sup>5</sup>Nka Akabu nana sa minke, Mohabu masace murutira Izirayeli masace kama.<sup>6</sup>Masace Yoramū k'a ye ten minke, a bōra Samari, ka na Izirayeli ta kerekedenw bēe jate.<sup>7</sup>A ka cira bla ka taga a fō Zuda masace Yosafati ye ko: «Mohabukaw ta masace murutira ne ma. Yala i tena taga ni ne ye ka taga Mohabukaw kere wa?» Yosafati k'a jaabi ko: «Ne bē taga ni i ye; ne ni ele bēe ye mōgō kelen le ye, ne ta mōgōw ni i ta mōgōw bēe ye kelen ye, ne ta sow fana ye ele ta le ye.»<sup>8</sup>Yosafati ko: «An bēna taga sira juman le fe?» Yoramū ko: «An bē taga Edōmu kongokolon sira fe.»

<sup>9</sup>Izirayeli masace ni Zuda masace ni Edōmu masace tagara. O ka tere wolonfla ke tagama ra. Ka o to sira ra, ji nana ban o fe; ji desera mōgōw ra, began minw tun bē o kō, ji desera olugu fana ra.<sup>10</sup>Izirayeli masace ko o le ra ko: «E, o tuma Matigi Ala ka an masace saba bēe wele ka na an don Mohabukaw boro le ke!»

<sup>11</sup>Yosafati ko: «Yala Matigi Ala ta cira dō te yan min bē se se ka Matigi Ala jininka an ye wa?» Izirayeli masace ta jamana jāmōgō dō ko: «Safati dence Iliyasu<sup>e</sup> bē yan, min tun bē to ka ji ke Iliya<sup>f</sup> boro kan.»

<sup>12</sup>Yosafati ko: «Ale kōnī bē Matigi Ala ta kuma yere le fō.» Izirayeli masace, ani Yosafati, ani Edōmu masace tagara Iliyasu fe.<sup>13</sup>Iliyasu ko Izirayeli masace ma ko: «Mun le bē ele ni ne ce? Taga i face ta ciraw ni i bamuso ta ciraw fe.» Izirayeli masace ko Iliyasu ma ko: «On-ɔn! Matigi Ala le ka an masace saba wele ka na an don Mohabukaw boro.»<sup>14</sup>Iliyasu ko: «Ne bē kari Fangatigi Ala janaman tōgō ra, ne bē baara ke min ye, ko ni a tun ma ke Zuda masace Yosafati kosōn, ne tun tena ele fle, ne tun tena i jate yere.»<sup>15</sup>Iliyasu ko tuun ko: «Aw ye na ni gōnifōbaga dō ye yan.» Gōnifōbaga nana, ka na ke a ta gōnī fō ye minke, Matigi Ala ta baraka donna Iliyasu ra.<sup>16</sup>Iliyasu ko: «Matigi Ala ko, ko aw ye dinga caman sogi nin kōdinga jalan kōnō.»

<sup>17</sup>Sabu Matigi Ala b'a fō aw ye ko aw tena fōjō mankan men, aw tena sanji ye, nka nin kōdinga bēna fa ji ra. Aw ni aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw, ani aw ta began tōw bēe bēna ji sōrō ka min.<sup>18</sup>Nka Matigi Ala belen tena dan o dōrōn ma. A bēna Mohabukaw fana don aw boro.<sup>19</sup>O ta dugu barakamanw, ani o ta dugubaw, aw bēna o bēe cici, ka o ta yirijumanw bēe tigetige ka ben, ka o ta bununw bēe gberen, ka kabakuruw bōn o ta senēkeyōrōjumanw bēe ra, ka o cen.»

<sup>20</sup>O dugusagbe sōgōmada fe, sarakabōwagati ra, ji woyora ka bō Edōmu jamana fan na, fō ka na jamana bēe fa ji ra.

<sup>21</sup>Ayiwa, Mohabukaw k'a men minke ko masace dōw bē nana olugu kere, o ta ce o ce si tun sera keretaga ma, o ka o bēe wele, hali minw si tun temena keretaga ma, o ka olugu bēe wele. O tagara lō o ta jamana dan na.

<sup>22</sup>Mohabukaw nana wuri sōgōmada joona fe ka tere manamanatō ye ji kan minke, a kera o ja na ko o bēe ye jori le ye, sabu ji ja tun wulenna o ja na.<sup>23</sup>O ko: «E, jori lo! I b'a sōrō ko nin masacew ka jōgōn kere, ka jōgōn faga yi le. Ayiwa, Mohabukaw, an ye bori ka taga o ta fēnw ce!»

<sup>24</sup>O borira ka taga Izirayelimōgōw sigiyōrō ra, nka Izirayelimōgōw wurira o kama, ka o kere, fō Mohabukaw borira. Izirayelimōgōw ka o gben, ka taga don o ta jamana ra ka o faga.<sup>25</sup>O ka o ta duguw ci; Izirayelimōgōw bēe ka kabakuru kelen firi o ta senēkeyōrōjumanw na ka yōrōw bēe ke kabakuruw ye. O ka o ta bununw

<sup>e</sup>3.11 Iliyasu: Dōw b'a fō a ma ko Elize.

<sup>f</sup>3.11 Iliya: Dōw b'a fō a ma ko Eli.

bee gberen, ka o ta yirijuman bee tigetige. Kiri Hareseti dugu kelen le tora ni a ma ci; nka Izirayelimogowana ni o ta tafuraw ye ka na o dugu lamini, ka ben a kan.

<sup>26</sup> Mohabukaw ta masace nana a ye ko kere be temena olugu baraka kan minke, a ka ce murutigi keme wolonfla fara a yere kan, ko o be jama cetige ka taga Edemu masace ko, nka o ma se. <sup>27</sup> A k'a ye ten minke, a dence folo min tun ka kan ka sigi a no ra masaya ra, a ka o mina, ka o ke saraka ye dugu kogo kan. Izirayelimogow ka o ye minke, o jusu kasira. O bora Mohabukaw ta masace kore ka taga o ta jamana ra.

## Iliyasu ka muso fagantan dō deme

**4** <sup>1</sup> Lon dɔ, cira minw tun be ciraw ta jenkuru ra, olugu kelen ta muso nana Iliyasu fe, ka na kasi Iliyasu kɔrɔ, k'a fɔ a ye ko: «Ne ta ce min tun ye i ta baaraden ye, ale sara; ele fana k'a lɔn ko Matigi Ala pasiranbaga tun lo. Nka ce min ta juru be an na, ale nana ko a bəna ne dence fla bee ta ka taga o kε a ta jɔnw ye.» <sup>2</sup> Iliyasu ko muso ma ko: «Ne be se ka mun le kε i ye sa! Fen min be i fe so kɔnɔ, o fɔ ne ye.» Muso ko: «Foyi le te i ta jɔnmuso fe ni turu fitini te turubaranin dɔ kɔnɔ.»

<sup>3</sup> Iliyasu ko a ma ko: «Taga minan lakolon dɔw singa i siginçogonw bœ fe. I ye a ke minan caman ye de! <sup>4</sup> O ko, i ye taga don i ta bon kɔnɔ, ka da tugu i ni i ta denw da ra, ka i ta turu yelema o minanw bœ kɔnɔ. Ni minw fara, i ye olugu bla kere fe.»

<sup>5</sup> Iliyasu ka min fɔ, muso tagara a kε ten. A tagara don so kɔnɔ, ka da tugu ale ni a denw da ra. Denw ka kε minanw di ye a ma, a ka ke turu yelema ye o kɔnɔ. <sup>6</sup> Minanw bee nana fa tuma min na, a ko a dence dɔ ma ko: «Na ni minan were ye!» Den k'a jaabi ko: «Minan were te yi tuun!» O fɔra minke, turu lɔra. <sup>7</sup> Muso bɔra ka taga o fɔ Ala ta cira ye. Ala ta cira ko: «Taga turu fiyeere sisan, ka i ta juruw sara ni o wari ye. Ni min ka to o kɔ fe, i ye o kε i ni i denw ta baro ye.»

## Sunamukamuso ta ko

<sup>8</sup> Lon dō, Iliyasu tun be temena Sunemu dugu kōnō. O y'a sōrō muso naforotigi dō tun be o dugu kōnō; ale ka Iliyasu daari ko a ye lō ka domuni kē o ta so. K'a ta o wagati ra, tuma o tuma ni Iliyasu tun be teme o dugu ra, a tun be lō o muso ta so ka domuni kē.

<sup>9</sup> Lon dɔ, muso k'a fɔ a cε ye ko: «Ne k'a lɔn ko nin cε min bε to ka temε an fe tuma bεε, ko Ala ta mɔgɔ saninman lo. <sup>10</sup> A to an ye bon fitini dɔ lɔ a ye sankaso kunna, ka lanan ni tabali ni signan ni lanpan dɔ bla yi; ni o kera, ni a ka na an fe tuma o tuma, a bε se ka si o yɔrɔ ra.»

<sup>11</sup> Ayiwa, lon dɔ Iliyasu nana don o dugu kɔnɔ minke, a tagara don o sankaso bon kɔnɔ ka si yi. <sup>12</sup> Iliyasu k'a fɔ a ta baaraden kanbelen ye, min ye Gehazi ye, ko a ye taga Sunamukamuso wele ka na. Gehazi tagara a wele; a nana Iliyasu fe. <sup>13</sup> Iliyasu k'a fɔ Gehazi ye ko: «A fɔ nin muso ye ko ale ka nin kopumanw bee ke an ye; an be se ka mun le ke ale ye sisani? Yala a b'a fe an ye a ko fɔ masace ye wa, walama kerekejama kuntigi ye?» Muso k'a jaabi ko: «Ne siginin be hera ra ne ta mɔgɔw cε ra ka ban.»

<sup>14</sup> Iliyasu k'a fō Gehazi ye tuun ko: «O tuma an be se ka mun le ke a ye sa?» Gehazi ko: «Den kəni t'a fe, a ce fana körora ka ban.» <sup>15</sup> Iliyasu ko Gehazi ma ko: «A wele ka na tuun!» Gehazi k'a wele; a nana ka na lō da ra.

<sup>17</sup> Nka muso nana kono ta o sanyelema ra, o wagati kelen na. A ka dence sor, i n'a fo Iliyasu tun k'a fo a ye cogo min na.

## Iliyasu ka Sunamukamuso dence su lakunu

<sup>18</sup> Ayiwa, den nana körjya. Lon də, a bɔra ka taga a face kɔ simantigeyčə ra. <sup>19</sup> Den nana a fɔ a face ye ko: «Ne kun, ne kun!» A face k'a fɔ baaraden dɔ ye ko a ye taga ni a ye a bamuso fe. <sup>20</sup> Baaraden ka den ta ka taga ni a ye a bamuso fe; a signin tora a bamuso sen kan fɔ ka taga tere se kunce. O kɔ, a sara. <sup>21</sup> Muso yelenna ni den ye sankaso kunna, ka taga a la Ala ta cira ta lanan kan, ka da tugu a da ra ka bɔ.

<sup>22</sup> A k'a fɔ a ta cε ye ko: «Sabari i ye baaraden kanbelen dɔ bla ka na ni falimuso kelen ye yan. Ne b'a fe ka teliya ka taga Ala ta cira fe ka na.» <sup>23</sup> A cε ko a ma ko: «Mun na i be taga a fe bi? Karokura janagbe tε, Nenekirilon\* fana tε.» Muso ko: «Foyi te yi.» <sup>24</sup> A ko baaraden ye falimuso laben. A sigira fali kan, k'a fɔ baaraden ye ko: «Bla fali ja, an ye taga. Ni ne m'a fɔ i ye ko i ye lɔ, i kana lɔ ni ne ye sira ra.»

<sup>25</sup> Muso tagara Ala ta cira fe Karimeli kuru kan. Ala ta cira k'a nato ye fo yorjan. A k'a fo a ta baaraden kanbelen Gehazi ye ko: «Sunamukamuso ye nin ye! <sup>26</sup> Bori, i ye taga a kunben, i ye a jininka ni a ka kene, ni a ce ni a dence ka kene.» Gehazi tagara muso jininka; muso ko: «O bee ka kene.» <sup>27</sup> Muso tagara se Ala ta cira k'orj Karimeli kuru kan minke, a birira ka Ala ta cira senw mina. Gehazi ko a b'a mina ka bo yi. Nka Ala ta cira ko: «A to yi, sabu a nin toorjin lo; nka Matigi Ala ka o ko dogo ne ma, a ma ne lasom.» <sup>28</sup> Muso ko Iliyasu ma ko: «Yala ne tun k'a fo ne matigice ye ko ne be den fe wa? Ne tun m'a fo i ye ko i kana ne nege wa?»

<sup>29</sup> Iliyasu ko Gehazi ma ko: «I yere cesiri, i ye ne ta bere ta i boro ka taga. Ni i ka ben ni mogo ye, i kana a fo; ni mogo ka i fo, i kana a lamina fana. I be taga ne ta bere bla cenin pada kan.»

<sup>30</sup> Nka cénin bamuso ko: «Ne bē kari Matigi Ala janaman ni ele yērē tōgō ra, ko can ra, ne kōni tēna sekō ka taga ni i te ni ne ye.» Iliyasu wurira o le ra ka gban muso kō. <sup>31</sup> O yā sōrō Gehazi tun blara o ja ka ban. A tagara bere bla den jada kan; nka mankan ma bō, foyi ma kē. A sekōra o le ra ka na Iliyasu kunben, kā fō a ye ko: «Cénin ma kunu dé!»

<sup>32</sup> Iliyasu tagara se so kōnō minke, a ka cénin lanin ye a ta lanan kan, a sara. <sup>33</sup> A ka da tugu o fla da ra, ka Matigi Ala daari. <sup>34</sup> A yelenna ka la den kan, kā da don den da ra, kā jadenw la den jadenw kan, kā borow la den borow kan. A lanin tora den kunna minke, den fari ka ke gban ye. <sup>35</sup> O kō, a wurira ka yaalayaala bon kōnō, ka sekō ka taga yelen ka la den kan tuun. Den tisora sjnaga wolonfla, kā ja yele. <sup>36</sup> Iliyasu ka Gehazi wele kā fō a ye ko a ye Sunamukamuso wele ka na. Gehazi kā wele; a nana Iliyasu fe. Iliyasu kā fō a ye ko: «I den ta!» <sup>37</sup> Muso kā yērē firi Iliyasu sen kōrō, kā kinbiri gban dugu ma a kōrō, ka sōrō ka wuri ka den ta ka bō.

### Iliyasu ka domuni saninya

<sup>38</sup> O kō, Iliyasu sekōra ka na Giligali. O yā sōrō kōngōba tun benna jamana kan. Ciraw ta jenkuru karamogōdenw tun lajennin be Iliyasu kōrō. Iliyasu kā fō a ta baaraden kanbelen ye ko: «Negedagaba sigi ta ra, i ye domuni dō tobi cira karamogōdenw ye.» <sup>39</sup> O ra, kelen bōra ka taga kongo kōnō, ka taga nanflaburu dōw jini. A ka yiriden dōw sōrō yiri woyota dō ra; a ka o tige caman kā ta derege fa. A sera so kōnō minke, o ka o tigetige kā ke daga kōnō, kā sōrō mōgō si tun m'a lōn yiri suguya min lo. <sup>40</sup> O nana domuni bō kā di mōgōw ma. Nka o kā nene minke dōrōn, o ka kule ci ko: «E, Ala ta ciraden, nin bē mōgō faga!» O ma se kā domu.

<sup>41</sup> Iliyasu ko: «Aw ye na ni mugu dō ye yan.» O nana ni mugu ye. A ka mugu dō ke daga kōnō, kā fō o ye ko o ye domuni di mōgōw ma o ye a domu. Kabini o kera, domuni ma kojugu ke mōgō si ra tuun.

### Iliyasu ka domuni di mōgō keme ma

<sup>42</sup> Lon dō, ce dō bōra Baali Salisa dugu kōnō, ka na ni a ta foro siman fōlō ye ka na o di Ala ta cira ma: burukun mugan, ani simankura; a tun ka o fenw kē a ta bōrō le kōnō ka na ni a ye. Iliyasu kā fō a ta baaraden ye ko: «Nin mina kā di mōgōw ma, o ye a domu.» <sup>43</sup> A ta baaraden kā jaabi ko: «Ne bē se ka nin buru taran mōgō keme ra cogo di?» Iliyasu ko: «A di o ma, o ye a domu, sabu Matigi Ala ko, ko o bēna a domu fō kā to to.» <sup>44</sup> A ka buru di o ma. O ka domuni ke fō kā tō to, i n'a fō Matigi Ala tun kā fō cogo min na.

### Iliyasu ka Naaman ta bana kēneya

**5** <sup>1</sup> Siri masace ta kerekējama kuntigi tōgō tun ye ko Naaman. A matigice min ye masace ye, o tun b'a jate, ani kā bonya kosebe; sabu Matigi Ala tun ka Sirikaw bōsi Naaman le sababu ra. Kerekēfari tun lo, nka farirabana dō tun b'a ra.

<sup>2</sup> Wagati dō ra, benkannikebagā dōw tun bōra Siri jamana ra ka taga ben Izirayeli jamana yōrō dō kan, ka sungurunin dō mina ka na ni o ye. O sungurunin nana to baaradenya ra Naaman ta muso fe.

<sup>3</sup> Lon dō, o sungurunin kā fō a matigimuso ye ko: «E, ni ne matigice tun bē se ka taga Ala ta cira fe Samari dugu kōnō, a tun bēna a ta farirabana kēneya.»

<sup>4</sup> Naaman tagara o kuma fō a matigice ye, ko sungurunin min bōra Izirayeli jamana ra, ko o ka min fō, o le ye nin ye. <sup>5</sup> Siri masace ko Naaman ma ko: «Ayiwa, wuri ka taga Samari. Ne bēna sēbē dō ci Izirayeli masace ma.»

Naaman ka warigbē kilo keme saba ni binaani ta, ani sanin kilo biwolonfla, ani deregebakura tan. <sup>6</sup> A tagara ni sēbē dō ye ka taga o di Izirayeli masace ma. A tun kā fō o sēbē kōnō, ko: «Ne bē nin sēbē di ne ta kerekējama kuntigi Naaman ma ka taga a di i ma, janko i ye a ta farirabana kēneya.»

<sup>7</sup> Izirayeli masace ka sēbē karan minke, a kā ta faniw mina ka o farang; a ko: «O tuma ne le ye Ala ye, ko ne bē mōgō faga, ka sōrō kā nin don a ra tuun wa, fō a bē na a fō ne ye ko ne ye mōgō dō kēneya, kā ta farirabana ban? Aw yērē ja b'a ra ko a be keresababu le jinina ne fe tan.»

<sup>8</sup> Ala ta cira min ye Iliyasu<sup>h</sup> ye, o kuma tagara se ale ma minke, ko Izirayeli masace kā ta faniw faran, a ka cira bla masace ma, kā fō a ye ko: «Mun na i ka i ta faniw faran? Aw ye o ce bla ka na ne fe yan; a bēna a lōn ko Ala ta cira dō be Izirayeli jamana ra.»

<sup>9</sup> Naaman nana ni a ta sow ni a ta sowotoro ye ka na lō Iliyasu ta bon da ra. <sup>10</sup> Iliyasu ka mōgō dō ci ka taga a fō a ye ko a ye taga ko Zuridēn kō ra fō sjnaga wolonfla, ko a fari bēna saninya, a bē kēneya. <sup>11</sup> O kuma fōra Naaman ye minke, Naaman dimina ka sira ta ko a bē sekō ka taga a ta jamana ra; a ko: «Ne tun b'a miirira ko ale yērē le bēna bō ka na ne fle, kā Matigi Ala tōgō fō ne kan, kā boro lala ne fari yōrōw kan, ka farirabana kēneya. <sup>12</sup> O tuma Damasi ta kōw, minw ye Amana kō ni Paripari kō ye, olugu man fisa ni Izirayeli jamana kōw bee lajennin ye wa? Yala ne tun tē se ka ko o kō dō ra ka kēneya wa?»

<sup>85.7</sup> A ka o kē kā yira ko a dimina le.

<sup>h5.8</sup> Iliyasu: Dōw b'a fō a ma ko Elize.

A k'a kɔ don ka ke taga ye, a dimininba. <sup>13</sup> A ta baaradenw gbarara a ra ka kuma a fe. O ko: «Baba, ni cira tun ka kogbelən dɔ le jini i fe, i tun tena o ke wa? Ni a nana a fɔ i ye ko i ye taga i yere ko dɔrɔn le, janko i ye saninya, o tuma i ka kan ka o ke!» <sup>14</sup> Naaman sekɔra o le ra, ka taga ko Zuriden kɔ ra fɔ sjnaga wolonfla, i n'a fɔ Ala ta cira tun k'a fɔ cogo min na. A fari nugura k'a ke i ko denfitini fari. A fari saninyara.

<sup>15</sup> Naaman ni a kɔmɔgɔw bɛe sekɔra ka taga Ala ta cira fe. A tagara se minke, a lɔra Ala ta cira ja fe, k'a fɔ ko: «Sisan ne k'a lɔn ko Ala were te dunuja yɔrɔ si ra tuun, ni Izirayeli ta Ala te. Ayiwa, sisan i ta jɔnce bɛ nin bonya min di i ma, sabari ka o mina.»

<sup>16</sup> Iliyasu k'a jaabi ko: «Ne be kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ne be baara ke min ye, ko ne tena foyi mina.» Naaman k'a daari cogo bɛe ra, nka a ma sɔn. <sup>17</sup> Naaman ko: «Ni i tena sɔn foyi ma, o tuma a to o ye i ta jamana dugukolo buguri dɔ di ne ma, min be sofali fla ta doni bɔi; sabu i ta jɔnce t'a fe ka saraka jenita\* walama ninsɔndiya saraka\* bɔ ala were ye tuun ni Matigi Ala te.»

<sup>18</sup> «Nka Matigi Ala ye yafa i ta jɔnce ma fen kelen min na, o ye nin ye: ni ne matigice masace ka don a ta ala Rimɔn ta batoso kɔnɔ tuma o tuma ko a b'a kinbiri gban, a be digi ne boro le kan; o ra ne fana be ne kinbiri gban Rimɔn ta batoso kɔnɔ. Ni ne nana taga ne kinbiri gban Rimɔn ta batoso kɔnɔ, Matigi Ala ye yafa i ta jɔnce ma o ra.» <sup>19</sup> Iliyasu ko a ma ko: «Taga hera ra!»

### Gehazi ta janfa

Naaman bɔra Iliyasu kɔrɔ, ka taga ka janfa dɔɔnin minke, <sup>20</sup> Ala ta cira Iliyasu ta baaraden min ye Gehazi ye, ale k'a fɔ a yere kɔnɔ ko: «A fle, nin Sirikace Naaman nana ni fen minw ye, ne matigice ka o bɛe to a boro, a ma sɔn ka foyi si mina a boro. Ne be kari Matigi Ala tɔgɔ ra, ko ne bɛna bori ce nin kɔ ka taga fen dɔ mina a fe!» <sup>21</sup> Gehazi ka sira mina ka gban Naaman kɔ. Naaman nana a borito ye ka na ale kɔ minke, a jigira ka bɔ a ta sowotoro kɔnɔ, ka taga a kunben; a ko a ma ko: «Hera le be yi wa?» <sup>22</sup> Gehazi ko: «Hera le be yi. Ne matigice le ka ne ci ko ne ye na a fɔ i ye ko cira karamɔgɔden kanbelen fla bɔra Efirayimu kuruyɔrɔw ra ka na ale fe; ko i ye warigbe kilo bisaba ni looru, ani deregebakura fla di.» <sup>23</sup> Naaman ko: «Sabari, i ye warigbe kilo biwolofla mina.» A k'a daari k'a gbeleya ko a ye sɔn ka o mina; Naaman yere ka warigbe kilo biwolofla don bɔrɔ fla kɔnɔ ka o di a ma, ka deregebakura fla fana di a ta baaraden kanbelen fla ma, olugu ka o fenw mina ka bla Gehazi ja ka taga.

<sup>24</sup> Gehazi tagara se kongori kɔrɔ minke, a ka o fenw mina baaradenw boro, ka taga o bla bon kɔnɔ. O ko, a ka baaradenw lasekɔ; olugu tagara. <sup>25</sup> Sisan, ale yere tagara a matigice Iliyasu fe. Iliyasu k'a jininka ko: «Gehazi, ele tun tagara min le?» <sup>26</sup> Gehazi ko: «I ta jɔnce tun ma taga yɔrɔ si!» Iliyasu ko: «Tuma min na ce jigira ka bɔ a ta sowotoro kɔnɔ ka na i kunben, o tuma i ko ne nin tun te ele yera wa? O tuma warininituma le sera sisan ke, ani faniw, ani oliviyesunw, ani rezenforow, ani sagaw, ani misiw, ani jɔncew, ani jɔnmusow? <sup>27</sup> Ayiwa, Naaman ta farirabana bɛna yelema ele ni i ta durujaw fe wagati bɛe.»

Gehazi bɔra Iliyasu kɔrɔ; o yɔrɔn bɛe, farirabana k'a mina, k'a fari bɛe mina k'a gbe pepepe.

### Iliyasu ka jendeden labɔ ji jukɔrɔ

**6** <sup>1</sup> Lon dɔ, ciraw ta karamɔgɔdenw k'a fɔ Iliyasu<sup>j</sup> ye ko: «A fle, an be yɔrɔ min na yan ni i ye, o yɔrɔ ka dɔgɔ an ma sisan. <sup>2</sup> A to an ye taga fɔ Zuriden kɔ da ra, an bɛe be taga yiri kelen kelen tige, ka yɔrɔ dɔ lɔ ka to o yɔrɔ ra.»

<sup>3</sup> Iliyasu ka o jaabi ko: «Aw ye taga.» Nka, o ra kelen k'a fɔ Iliyasu ye ko: «Sabari ka na ni i ta jɔnw ye.» A ka o jaabi ko: «Ne bɛna taga ni aw ye.» <sup>4</sup> A tagara ni o ye. O tagara se Zuriden kɔda ra minke, o ka ke yiriw tige ye. <sup>5</sup> Ka kelen to yiritige ra, ale ta jendeden bɔra ka ben ji ra. A kulera ko: «E, an karamɔgɔ, ne tun k'a singa dɔ le fe.» <sup>6</sup> Ala ta cira k'a jininka ko: «A benna min le?» A k'a yɔrɔ yira a ra. Iliyasu ka yirikunkurun dɔ tige ka o firi a nɔ ra; jendeden fogonna ji kunna. <sup>7</sup> A ko a ma ko a ye a ta. Ce k'a boro foni k'a ta.

### Sirikaw ko o be Iliyasu mina

<sup>8</sup> O wagati ra, Sirikaw ta masace tun be kere ra ni Izirayelimɔgɔw ye. Sirikaw ta masace kumana ni a ta jamana jnamɔgɔw ye, k'a fɔ o ye ko: «An ta kerekɛjama bɛna sigi nin yɔrɔ le ra.» <sup>9</sup> O yɔrɔn bɛe, Ala ta cira ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ Izirayeli masace ye ko: «Aw kana teme nin yɔrɔ tisina ra, sabu Sirikaw bɛna taga yi le.» <sup>10</sup> Izirayeli masace ka mɔgɔ dɔw ci, ko Ala ta cira ka yɔrɔ min ko fɔ o ye, ko dɔw ye taga dogo ka lɔ ka o yɔrɔ fle.

Ala ta cira ka Izirayeli masace lasɔmi ten, sjnaga kelen te, sjnaga fla te. <sup>11</sup> A ko nana Siri masace kɔnɔnfiri. A k'a ta kerekɛjama kuntigiw wele ka o jininka ko: «Anw ce ra min tigi be ni Izirayeli masace ye, aw te o fɔ ne ye wa?» <sup>12</sup> A ta kerekɛjama kuntigiw ra kelen k'a jaabi ko: «Ne matigice masace, an si te ni a ye! Ala ta cira Iliyasu min be Izirayeli jamana ra dɛ, ale le be to ka hali i ta bonkɔnɔkumaw bɛe fɔ Izirayeli masace ye.»

<sup>13</sup> Siri masace ko: «Aw ye taga a fle, a be yɔrɔ min na; ne bɛna mɔgɔ ci ka taga a mina.» O mɔgɔw tagara,

<sup>i5.17</sup> O wagati mɔgɔw tun b'a miiri ko i te se ka jamana dɔ ta ala bato, ni a sarakabɔyɔrɔ ma lalaga ni o jamana yere bɔgɔ ye. O kosɔn Naaman ka nin ko ke.

<sup>j6.1</sup> Iliyasu: Dɔw b'a fɔ a ma ko Elize.

ka sek̄ ka na a fō masace ye ko Iliyasu bē Dotan dugu kōn̄. <sup>14</sup> A ka kerekeden caman ci ka taga ni sow ni sowotorow ye. Olugu tagara se dugu kere fe su fe; o ka dugu lamini. <sup>15</sup> Ala ta cira ta baaraden nana wuri s̄gḡmada joona fe ka b̄c kene ma. A barara ka kerekeden caman ye, o ka dugu lamini ni o ta sow ni o ta sowotorow ye. Baaraden kanbelen tagara a fō Ala ta cira ye ko: «E, ne matigice, an bena nin ko ke di?» <sup>16</sup> Iliyasu k'a jaabi ko: «I kana siran, sabu an ta mōgōw ka ca ni olugu ta mōgōw ye.» <sup>17</sup> A ka Ala daari k'a fō ko: «Matigi Ala, sabari, i ye a ja yele, janko a ye yeri ke.» Matigi Ala ka baaraden kanbelen ja yele. A ka sow ni sowotoro tasumamanw ye kuru fan bee ra, o ka Iliyasu lamini.

<sup>18</sup> Sirikaw nana ke na ye Iliyasu k̄. Iliyasu ka Matigi Ala daari ko: «Matigi Ala, sabari ka nin kerekedama bee ja fiyen.» Matigi Ala ka o bee ja fiyen ka kapa ni Iliyasu ta kuma ye. <sup>19</sup> Iliyasu k'a fō o ye ko: «Sira te yan ye. Aw bē dugu min yōrōjinina, o te nin ye. Aw bē ce min yōrōjinina, aw ye na ne be taga ni aw ye o fe.» Iliyasu tagara ni o ye fō Samari dugu kōn̄. <sup>20</sup> O tagara don Samari minke, Iliyasu ko: «Matigi Ala, nin mōgōw ja yele, janko o ye yeri ke.» Matigi Ala fana ka o ja yele, o k'a ye ko olugu bē Samari dugu cemance le ra. <sup>21</sup> Izirayeli masace ka o ye minke, ale ko Iliyasu ma ko: «Baba, an ye o faga wa?» <sup>22</sup> Iliyasu k'a jaabi ko: «Aw kana o faga de! Ni i ka taga kere ra ni i ta kerekemuru ye, walama ni i ta kalan ye, ni i sera ka mōgō minw panaman mina ka na ni o ye, yala i be olugu faga le wa? Domuni ni ji le di o ma, o ye domuni ke, ka min; o k̄, o ye sek̄ ka taga o matigice fe.» <sup>23</sup> Izirayeli masace ka domuniba di o ma; o ka o domu, ka min. O k̄, a ka o labla; o tagara o matigice fe. K'a ta o wagati ra, Sirikaw ta kerekedenw ma to ka na Izirayeli jamana ra tuun.

### Kōnḡ benna Samari dugu kan

<sup>24</sup> Wagati dō were ra tuun, Siri masace min ye Beni Hadadi ye, ale k'a ta kerekedama bee lajen ka taga Samari dugu lamini. <sup>25</sup> Sirikaw ka Samari dugu lamini ka mēen; o kera sababu ye k'a to kōnḡba benna Samari dugu kan, ka na a ke fō Samari dugu kōn̄, fali kunkolo kelen dōrōn sōnḡ nana ke fō warigbe kilo kelen; tunganibok̄ borotegē ja kelen sōnḡ nana ke fō warigbe garamu bilooru ni looru ye.

<sup>26</sup> Lon dō, Izirayeli masace tun be tagamana dugu kogo kunna; muso dō perenna, k'a fō a ye ko: «E, ne matigice masace, ne bōsi!» <sup>27</sup> Masace k'a jaabi ko: «Ni Matigi Ala ma i bōsi, ne bē se ka i bōsi ni mun ye? Yala simankise gbasinin le bē ne fe wa, walama rezenji, ka o di i ma?» <sup>28</sup> Masace ko a ma tuun ko: «A kera di le?» Muso ko: «A fle, muso nin le k'a fō ne ye ko: «I dence di, an b'a domu bi; sini an bena ne ta domu.» <sup>29</sup> An ka ne dence tobi k'a domu. O dugusagbe, ne ko a ye a dence di an b'a domu minke, a k'a dence dogo.»

<sup>30</sup> Masace ka o muso ta kuma men minke, a k'a ta derege mina k'a faranfaran<sup>1</sup>. Masace nana ke teme ye dugu kogo kunna tuun minke, mōgōw k'a kōrsi k'a ye ko a tun ka bōrfani le don a yere ra, a ta masacefaniw juk̄rō.

<sup>31</sup> Masace ko: «Ni Safati dence Iliyasu kunkolo tora a kan na bi kōni, o tuma Ala ye kojugu suguya bee ben ne kan.»

<sup>32</sup> O wagati y'a sōrō Iliyasu tun siginin bē a ta bon kōn̄, cēk̄rōbaw siginin bē a kōrō. Izirayeli masace k'a ta mōgō dō ci ka taga Iliyasu fe. Nka sani o ciraden ye se yi, Iliyasu tun k'a fō cēk̄rōbaw ye ko: «Aw y'a fle, ce mōgōfagabaga le ka mōgō ci ka na ne kun tige. Aw ye aw yere kōrsi, ni a ta ciraden ka se yan, aw ye da tugu a ja, k'a bari a kana don; ne bē a matigice yere senkan mēnna a kō fe ka na.» <sup>33</sup> K'a to o kuma ra ni o ye, masace nana<sup>m</sup>. Masace ko: «Nin kojuguw bee bōra Matigi Ala yere le ra; ne bē se ka ne jigi la Matigi Ala kan tuun cogo di?»

<sup>1</sup> <sup>34</sup> Iliyasu<sup>n</sup> ko: «Aw ye Matigi Ala ta kuma lamēn. Matigi Ala ko: «Sini nin wagati kelen na, mugu tentennin kōrō kilo tan, o sōnḡ bena ke warigbe garamu tan ni kelen dōrōn; simankise kilo mugan, o sōnḡ fana bena ke warigbe garamu tan ni kelen dōrōn, Samari dugu donda ra yan.» <sup>2</sup> Kerekeden min tun ye masace blasirabaga ye, ale ka Ala ta cira jaabi ko: «Hali ni Matigi Ala ka wo dōw le bō sankolo ra ka siman lajigi, nin ko bē se ka ke wa?» Iliyasu k'a jaabi ko: «Ele ja kōni bena a ye, nka i tena dō domu a ra le..»

### Sirikaw borira ka bō o sigiyōrō ra

<sup>3</sup> O wagati ra, ce naani tun be dugu donda ra, farirabana tun be minw na. Olugu k'a fō jōgōn ye ko: «O tuma anw bena to yan tan fō ka na sa wa? <sup>4</sup> Ni an ka don dugu kōn̄, an bena taga sa le, sabu kōnḡ be dugu kōn̄ yi. Ni an ka to yan fana, an bena sa. Ni a bē ten, o tuma an ye taga an yere di Sirikaw ma kunkelen. Ni o ka an to yi, o lo; ni o fana ka an faga, a banna.»

<sup>5</sup> O wurira terebenda fe ka taga Sirikaw ta kerekedama sigiyōrō ra. O tagara se Sirikaw sigiyōrō kōrō minke, o k'a ye ko mōgō si te yi.

<sup>6</sup> Matigi le tun ka sowotorow mankan ni soborikan ni kerekedama dō mankan don Sirikaw toro ra o sigiyōrō ra yi. O kera minke, Sirikaw k'a fō jōgōn ye ko: «A fle, Izirayeli masace ka Hetikaw ta masacew, ani Misirankaw ta masacew ni o ta kerekedama le wele ka na an kama.» <sup>7</sup> Sirikaw wurira ka bori terebenda fe,

<sup>k</sup>6.25 I b'a sōrō ko o tun be tunganibō le ke ka tobiri ke. Nka dōw b'a miiri ko tunganibō ye nanfen dō tōgō le ye yan.

<sup>l</sup>6.30 A ka o ke k'a yira ko a jusu kasira kosebe.

<sup>m</sup>6.33 Kitabu dōw kōn̄ a sebera ko: ciraden nana se.

<sup>n</sup>7.1 Iliyasu: Dōw b'a fō a ma ko Elize.

ka o ta fenw b  e to a cogo ra, o sigiy  ra; o tagara ka o ta fanibonw ni o ta sow, ni o ta faliw b  e to; o borira ka o yere b  si. <sup>8</sup> Ayiwa, farirabana tun be o ce minw na, olugu tagara se Sirikaw sigiy  ra minke, o donna fanibon kelen k  n  ; o ka domuni ke ka min, ka warigbe ni sanin ni fani d  w ta ka taga o dogo. O sek  ra ka na don fanibon d   were k  n   tuun, ka fen d  w ta ka taga o fana dogo.

### Sirikaw boriko f  ra Izirayeli masace ye

<sup>9</sup> Ayiwa, o ce naani nana a f   j  g  n ye ko: «An be min kera tan, o man pi. Kibaropuman le be an fe bi, an ka kan ka min f  , nka an b  a kera an yere dama ta ye. Ni an jera nin ko kan, k  a to tan f   ka taga dugu g  e, Ala b  na o hake b   an na. An ye taga nin ko lakari masace ta som  g  w ye.»

<sup>10</sup> O tagara dugu donda k  r  sibaga d   wele, k  a f   ale ye ko: «An b  ra ka taga se Sirikaw sigiy  ra, k  a ye ko m  g   si te yi, m  g   si kan te mennu yi. Sow ni faliw d  r  n le sirinin be yi; fanibonw be o cogo ra yi.»

<sup>11</sup> Dugu donda k  r  sibagaw ka m  g   d   wele dugu k  n  , ko a ye taga o ko lase masace ni a ta sok  n  m  g  w ma. <sup>12</sup> Masace ka o kuma men minke, a wurira su fe k  a f   a ta jamana nam  g  w ye ko: «Sirikaw be min kera an na, ne b  na o nafo aw ye. O k  a l  n ko k  ng   benna an kan minke, o kos  n o b  ra o sigiy  ra ka taga dogo kongo k  n  . O b  a fe an ye b   dugu k  n   le, olugu ye an mina, ka s  r   ka don dugu k  n  .»

<sup>13</sup> Jamana nam  g   d   ka masace jaabi ko: «So minw belen tora an fe, an ye looru mina o sow ra, ka m  g   d  w ci ni o ye ka taga fleri ke. Ni o tagara, o t  na foyi cen an ye, sabu o ni Izirayelim  g   t  w b  e le ye kelen ye, t   te o si ra tuun. An ye o bla, o ye taga a fle k  a l  n min be yi.»

<sup>14</sup> O ka o sow bla sowotoro fla ja fe; masace ka o m  g  w ci Sirikaw ta k  r  k  jama sigiy  ra, ko o ye taga a fle a be cogo min na. <sup>15</sup> O tagara, ka taga se f   Zuriden ba k  r  . O k  a ye ko sira bee fanin be faniw na, ani Sirikaw k  r  t  kojugu tun ka fen minw firi o yere k  . Ciradenw sek  ra ka na o ko lakari masace ye.

<sup>16</sup> A kera ten minke, jama girinna ka b   ka taga Sirikaw ta fenw ce. O wagati le ra, mugu tentennin kilo tan s  ng   kera warigbe garamu tan ni kelen d  r  n; simankise kilo mugan s  ng   fana kera warigbe garamu tan ni kelen d  r  n ye, ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye. <sup>17</sup> K  r  k  den min tun ye masace blasirabaga ye, masace tun ka ale le bla ko a ye dugu donda k  r  si. Nka m  g  w girint   ka b   dugu donda fe, o ka ale d  n f   k  a faga dugu donda ra; tuma min na masace tun tagara Ala ta cira fe, Ala ta cira tun ka o kuma le f  .

<sup>18</sup> O wagati le ra, Ala ta cira tun k  a f   ko: «Mugu tentennin kilo tan s  ng   b  na ke warigbe garamu tan ni kelen d  r  n ye; simankise kilo mugan s  ng   fana b  na ke warigbe garamu tan ni kelen d  r  n ye, sini nin wagati kelen na, Samari dugu donda ra yan.» <sup>19</sup> Nka masace blasirabaga tun ka Ala ta cira jaabi ko: «Hali ni Matigi Ala ka wo d  w le b   sankolo ra ka siman lajigi, nin ko be se ka ke wa?» Iliyasu tun k  a jaabi ko: «Ele na k  ni b  na a ye, nka i t  na d   domu a ra le.» <sup>20</sup> O le fana kera ce ra. Jama girint   k  a d  n dugu donda ra, f   k  a faga.

### Sunamukamuso ta ko

**8** <sup>1</sup> Ayiwa, Iliyasu<sup>0</sup> tun ka muso min dence su lakunu, a tun k  a f   o muso ye ko: «Wuri ka taga y  r   were, i ni i ta som  g  w. Ni aw ka y  r   min s  r  , aw ye taga to yi, sabu Matigi Ala b  na k  ng   ben jamana kan; k  ng   b  na ben jamana kan ka se fo san wolonfla.» <sup>2</sup> Ala ta cira tun ka min f  , muso fana tun k  a ke ten. A ni a ta som  g  w tun tagara, ka taga sigi Filisikaw ta jamana ra f   san wolonfla.

<sup>3</sup> O san wolonfla temenin k  , muso sek  ra ka b   Filisikaw ta jamana ra ka na a yere ta jamana ra. A tagara masace fe, ka taga a daari ko a y  a to o ye ale ta so ni a ta foro sek   ale ma.

<sup>4</sup> O y  a s  r   masace tun be kumana ni Gehazi ye, min ye Ala ta cira ta baaraden ye. Masace tun k  a f   a ye ko: «Iliyasu ka koba minw ke, o bee lakari ne ye!» <sup>5</sup> Ayiwa, Iliyasu tun ka su d   lakunu cogo min na, Gehazi tun be o ko lakarira masace ye wagati min na, o wagati kelen yere ra Iliyasu tun ka o muso min dence su lakunu, o muso nana se masace fe, k  a daari ko a y  a to o ye ale ta so ni a ta foro sek   a ma. Gehazi ko masace ma ko: «Ne matigice masace, muso yere ye nin ye; Iliyasu tun k  a dence min fana su lakunu, o ye nin ye.» <sup>6</sup> Masace ka muso jininka; muso fana k  a bee nafo a ye. Masace k  a ta baaraden d   bla ni muso ye, ko fen o fen ye muso ta ye, ko a ye taga o bee sek   a ma; ko t  n o t  n s  r  ra muso ta foro ra kabini a tagalon, f   ka na se bi ma, ko o ye o bee sek   a ma fana.

### Hazaheli kera Siri masace ye

<sup>7</sup> O k  , Iliyasu tagara Damasi. O wagati ra, Beni Hadadi, min ye Siri masace ye, ale tun man kene. O tagara a f   a ye ko: «Ala ta cira nana yan.» <sup>8</sup> Siri masace k  a f   Hazaheli ye ko: «Bonya d   ta i boro, i ye taga Ala ta cira fe. I ye taga a f   a ye ko a ye Matigi Ala jininka ne ye, ko yala ne b  na b   nin bana ra wa?»

<sup>9</sup> Hazaheli tagara Iliyasu fe; a tun ka Damasi dugu fenjumanw bee d   ta, ko a be taga Iliyasu bonya ni o ye. A ka o fenw bee la j  g  me binaani k   ra. A tagara se minke, a l  ra Iliyasu ja fe k  a f   a ye ko: «I dence Beni Hadadi, min ye Siri masace ye, ale le ka ne ci i fe ka na i jininka ni ale b  na k  neya ka b   a ta bana ra.»

<sup>10</sup> Iliyasu k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>11</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>12</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>13</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>14</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>15</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>16</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>17</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>18</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>19</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>20</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>21</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>22</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>23</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>24</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>25</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>26</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>27</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>28</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>29</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>30</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>31</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>32</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>33</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>34</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>35</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>36</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>37</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>38</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>39</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>40</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>41</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>42</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>43</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>44</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>45</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>46</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>47</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>48</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>49</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>50</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>51</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>52</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>53</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>54</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>55</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>56</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>57</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>58</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>59</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>60</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>61</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>62</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>63</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>64</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>65</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>66</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>67</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>68</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>69</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>70</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>71</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>72</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>73</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>74</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>75</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>76</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>77</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>78</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>79</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>80</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>81</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>82</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>83</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>84</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>85</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>86</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>87</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>88</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>89</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>90</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>91</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>92</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>93</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>94</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>95</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>96</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>97</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>98</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>99</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>100</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na k  neya.*» Nka can yere ra, Matigi Ala k  a yira ne ra ko a b  na sa.» <sup>101</sup> O k  , Ala ta cira k  a jaabi ko: «Taga a f   a ye ko: *Sigya t  a ra, i b  na*

kasira.<sup>12</sup> Hazaheli k'a jininka ko: «Mun na ne matigice be kasira?» Iliyasu k'a jaabi ko: «Ne be kasira, sabu ele bëna kojugu min ke Izirayelimögow ra, ne ka o lön. I bëna tasuma don o ta dugu barakamanw ra. I bëna o ta kanbelenw faga ni kerekemuru ye, ka denmisenninw bugo fo ka o jögon, ka musokonomanw kono faran.»<sup>13</sup> Hazaheli ko: «I ta jönce ye mun le ye, ka n'a fo ko ne be nin kobaw jögon ke? Ne min te foyi ye, ni wuru gbansan te?» Iliyasu ko: «Matigi Ala k'a yira ne ra ko ele le bëna ke Siri jamana masace ye.»

<sup>14</sup> Hazaheli bëra Iliyasu koro, ka taga a matigice fe. A matigice k'a jininka ko: «Iliyasu ka mun le fo?» A k'a jaabi ko: «A k'a fo ne ye ko sigiya t'a ra, i bëna kenye.»<sup>15</sup> O dugusagbe, Hazaheli ka birifani do ta, ka o su ji ra, k'a biri masace ja kan, k'a neneke fereke; masace sara. Hazaheli sigira masaya ra a no ra.

### Zuda masace Yoramu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 21.2–20)

<sup>16</sup> Akabu dence Yoramu ta masaya san loorunan na Izirayeli mara kunna, ka Yosafati to masaya ra belen Zuda mara kunna, Yosafati dence Yoramu sigira masaya ra Zuda mara kunna.<sup>17</sup> Yoramu sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni fla; a ka san seegi le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu.<sup>18</sup> A ka Izirayeli masacew ta siraw le tagama, i n'a fo Akabu ta somögow tun k'a ke cogo min na, sabu a tun ka Akabu denmuso do le furu; a ka kojugu ke Matigi Ala ja koro.<sup>19</sup> Nka Matigi Ala ma son ka Zuda mara halaki, a ta jönce Dawuda koson, sabu a tun ka layiri ta Dawuda ye ko a bëna a ta somögow do to masaya ra wagati bee.

<sup>20</sup> Yoramu ta masaya wagati le ra, Edomukaw murutira, ka masace do sigi o yere kunna, ko o te to Zuda ta fanga koro tuun.<sup>21</sup> Yoramu tagara ni a ta sowotorow bee ye Sayiri. Su fe a tagara ben Edomukaw kan, ka o kere; nka Edomukaw nana Yoramu ni a ta sowotorotigwi lamini. A laban, Yoramu ta kerekjama bee borira ka taga so.<sup>22</sup> A kera ten, Edomukaw murutira, ka ban Zuda ta fanga ma fo bi. O wagati kelen na, Libina mögöw fana murutira.

<sup>23</sup> Yoramu ta ko tòw, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Zuda masacew ta kibarow kitabu kono.<sup>24</sup> O k'o, Yoramu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, a face Dawuda ta masabonba kono. A dence Ahaziya sigira masaya ra a no ra.

### Zuda masace Ahaziya ta wagati

(Kibaroyaw flanan 22.1–6)

<sup>25</sup> Akabu dence Yoramu ta masaya san tan ni flanan na Izirayeli mara kunna, Yoramu dence Ahaziya sigira masaya ra Zuda mara kunna.<sup>26</sup> Ahaziya sigira masaya ra k'a si to san mugan ni fla. A ka san kelen le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tögö tun ye ko Atali; ale tun ye Izirayeli masace Omiri denmuso do ye.<sup>27</sup> Ahaziya tun ka Akabu ta somögow ta sira le ta. A ka kojugu ke Matigi Ala ja koro; a k'a ke i n'a fo Akabu ta somögow tun k'a ke cogo min na, sabu furu tun be a ta somögow ni Akabu ta somögow ce.<sup>28</sup> Ale ni Akabu dence Yoramu tagara kere ra Siri masace Hazaheli kama, Ramoti, Galadi mara ra. Sirikaw ka Yoramu mandimi o kere ra.<sup>29</sup> Ka Yoramu to kere ra ni Siri masace Hazaheli ye Ramoti, Sirikaw tun ka masace Yoramu mandimi a fari yoro minw na, Yoramu sekora ko a be taga o joriw flake Zizireli. Zuda masace Ahaziya, min tun ye Yoramu dence ye, ale tagara ko a be taga Akabu dence Yoramu fle Zizireli, a ta bana wagati ra.

### Yehu sigira masaya ra

**9**<sup>1</sup> Cira Iliyasu<sup>p</sup> ka cira karamögöden do wele k'a fo a ye ko: «Fani do don, ka i yere cesiri, ka turubara nin ta i boro ka taga Ramoti, Galadi mara ra.<sup>2</sup> Ni i sera yi, i ye Yehu yöröjini, min face ye Yosafati ye, ani a bemace ye Nimisi ye. I ye a wele ka bo a törgögnw ce ra, ka taga ni a ye bon do kono aw danna.<sup>3</sup> I be turubara ta, ka turu ke a kun na, k'a fo ko Matigi Ala ko: «Ne be turu ke i kun na, ka i sigi masaya ra Izirayeli mara kunna.» O k'o, i be da yele ka bori ka bo joona, i kana meen yi.»

<sup>4</sup> O cira kanbelen wurira ka taga Ramoti dugu kono, Galadi mara ra.<sup>5</sup> A tagara se yi minke, a k'a soro ko kerekjama kuntigi tun be jögonye do kera. A ko: «Kuntigi, kuma do be ne fe k'a fo i ye.» Yehu ko: «Kuntigi juman kelen ko lo an bee ra?» A ko: «Kuntigi, ele yere ko lo.»<sup>6</sup> Yehu wurira ka don ni a ye bon do kono. Kanbelen ka turu ke a kun na, k'a fo a ye ko: «Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: «Ne be turu ke i kun na, ka i ke Izirayeli masace ye, Matigi Ala ta mögöw ta masace.»<sup>7</sup> I bëna i matigice Akabu ta somögow bee halaki; ni o kera, Yezabeli ka ne ta cira minw faga, ani a ka ne Matigi Ala ta baaraden to minw bee faga, ne bëna o bee fagari hake bo a ra.<sup>8</sup> Akabu ta somögow bee bëna halaki, ka Akabu ta so cedenw bee halaki Izirayeli jamana ra, jöñ fara hörön kan.<sup>9</sup> Ne ka min ke Nebati dence Yerobohamu ta so ra, ani Ahiya dence Bahesa ta so ra, ne bëna o jögon le ke Akabu ta so ra.<sup>10</sup> Wuruw bëna Yezabeli sogo domu Zizireli foro kono. Hali mögo tena soro k'a su don.»

Ayiwa, karamögöden kanbelen ka o kumaw fo minke, a ka da yele ka bori ka taga.

<sup>11</sup> Yehu nana sekö ka na a matigice ta kuntigi tòw koro minke, olugu k'a jininka ko: «Mun le be yi? Nin fatöce nin nana i fe kun juman le ra?» Yehu ka o jaabi ko: «Foyi! Aw yere ka nin mögo suguyaw ta kumaw

lən!»<sup>12</sup> Nka o ko Yehu ma ko: «Faninya lo! A fə an ye.» Yehu ko: «Ayiwa, a ka min fə ne ye, o le ye nin ye; a ko Matigi Ala ko: «Ne be turu ke i kun na ka i ke Izirayeli masace ye.»»

<sup>13</sup> Yehu ka o fə minke dərən, o bee teliyara ka o ta deregebow bəbə ka o lala Yehu sen kɔrɔ so donda senlayɔrɔ kan. O kɔ, o ka buru fiye, ka kule ci ko: «An ta masace Yehu!»

### Yehu tagara Yoramu ni Ahaziya kama

<sup>14</sup> Ayiwa, Yosafati dence Yehu, Nimisi mamaden, ale wurira Yoramu kama o cogo le ra. O y'a sɔrɔ Yoramu ni Izirayeli ta kerekeden təw bee tun be Raməti dugu kɔrsira Galadi mara ra, Sirikaw ta masace Hazaheli kosɔn. <sup>15</sup> Nka masace Yoramu tun bɔra yi ka taga a yere flake Zizireli, sabu wagati min na o tun be kere ra ni Sirikaw ta masace Hazaheli ye, Sirikaw tun k'a mandimi.

Yehu k'a fə a tɔŋgɔnw ye o le ra ko: «Ni aw b'a fe can ra ko ne le ye ke masace ye, o tuma aw kana a to mɔgɔ si ye bɔ dugu kɔnɔ yan, ka taga nin ko lakari Zizireli.»

<sup>16</sup> O kɔ, Yehu donna a ta sowotoro kɔnɔ ka taga Zizireli, sabu Yoramu tun lanin be yi le; Zuda masace Ahaziya fana tun nana ka na Yoramu fle.

<sup>17</sup> Ayiwa, kerekeden min tun lənin be Zizireli dugu sankaso kunna ka yɔrɔ kɔrsi, ale nana jama natɔ ye ni Yehu ye minke, a ko: «Ne ja be jama dɔ ra.» Yoramu ko a ma ko: «Sotigi dɔ ci ka taga o kunben, k'a jininkia ni héra lo.» <sup>18</sup> O sotigi tagara Yehu kunben, k'a fə a ye ko: «Masace ko yala héra lo wa?» Yehu ko a ma ko: «Ele ta nafa juman le be nin héra ra sisan? Teme ka bla ne kɔ, an ye taga.»

Dugu kɔrsibaga k'a fɔ masace ye ko: «Sotigi tagara se o ma, nka a ma sekɔ ka na.» <sup>19</sup> Yoramu ko o ye sotigi were ci. Ale fana tagara se o ma k'a fɔ o ye ko: «Masace ko, ko yala héra lo wa?» Yehu ko ale fana ma ko: «Ele ta nafa juman le be nin héra ra sisan? Teme ka bla ne kɔ, an ye taga.»

<sup>20</sup> Dugu kɔrsibaga k'a fɔ masace ye tuun ko: «A tagara se o ma, nka a ma sekɔ ka na; o ta jama jnamɔgɔ fana be a ta sowotoro borira i ko Nimisi mamaden Yehu, sabu a be a borira i ko fatɔ le.»

### Yehu ka Yoramu faga

<sup>21</sup> Yoramu ko: «Aw ye ne ta sowotoro laben.» O k'a ta sowotoro laben. Izirayeli masace Yoramu ni Zuda masace Ahaziya, olugu bee bɔra ni o ta sowotorow ye ka taga Yehu kunben. O tagara ben ni a ye Zizirelikace Nabɔti ta foro ra. <sup>22</sup> Yoramu ka Yehu ye minke dərən, a ko a ma ko: «Yehu, héra lo wa?» Yehu k'a jaabi ko: «Hera wa? Mun héra le be o ye? Ka ele bamuso to a ta josɔn ni a ta subagayakow ra i ko héra wa?» <sup>23</sup> Yoramu k'a ta so jasin fan were fe ka bori. A ko Ahaziya ma ko: «Ahaziya, janfa lo!» <sup>24</sup> Nka Yehu k'a ta kalan ke ka Yoramu bon a kɔ ra, a kamankun fla ce. Biŋe k'a sɔnkun sɔgɔ fɔ ka taga bɔ a disi ra. Yoramu benna a ta sowotoro kɔnɔ yi. <sup>25</sup> Yehu k'a fɔ a ta baaraden Bidikari ye ko: «A su ta k'a firi Zizirelikace Nabɔti ta foro kɔnɔ yi; sabu i hakiri b'a ra, ko wagati min ele ni ne tun be sowotoro kɔnɔ a face Akabu kɔ fe, Matigi Ala tun ka nin danga kuma le fɔ a ma, ko: <sup>26</sup> Kunu ne ka Nabɔti ni a dencew jori ye, nka ne bena o jɔgɔn le ke ele fana ra nin foro kelen kɔnɔ. Matigi Ala ko ten.» O kosɔn a ta k'a firi foro kɔnɔ, ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye.»

### Yehu ka Ahaziya faga

(Kibaroyaw flanan 22.6-9)

<sup>27</sup> Zuda masace Ahaziya ka o ye minke, ale borira ka ke taga ye Beti Hagan sira fe. Yehu ni a ta mɔgɔw k'a gben. Yehu pərenna, k'a fɔ a ta mɔgɔw ye ko: «Aw ye ale fana bon ni biŋe ye k'a faga a ta sowotoro kɔnɔ yi!» O k'a bon. Sira min be yelen ka taga Guri, o tun be tagara o sira le fe, Ibilehamu dugu kɔrɔ. Ahaziya borira ka taga Megido, ka taga sa yi. <sup>28</sup> A ta baaradenw k'a ta k'a don sowotoro dɔ kɔnɔ, ka taga ni a ye Zeruzalemu. O tagara a su don a ta kaburu kɔnɔ, ka taga fara a bemaw kan, Dawuda ta masabonba kɔnɔ. <sup>29</sup> Ahaziya tun kera Zuda mara masace ye Akabu dence Yoramu ta masaya san tan ni kelennan le ra.

### Yehu ka Yezabeli faga

<sup>30</sup> Ayiwa, o kɔ, Yehu tagara don Zizireli dugu kɔnɔ. Yezabeli ka o men minke, a ka kale la a ja ra, k'a kunsigi laben ka ja, ka lɔ a ta sankaso finetiri ra, a be fleri kera sa. <sup>31</sup> Yehu tun be donna dugu donda\* fe minke dərən, Yezabeli pərenna k'a fɔ a ye ko: «I be nana héra le ra wa, ele Zimiri<sup>q</sup>, min kera a matigice fagabaga ye?»

<sup>32</sup> Yehu k'a kun kɔrɔta, ka finetiri fle, k'a fɔ ko: «Jɔntigiw le be san fe yi, minw be ni ne ye? Jɔn?» Lu baaraden fla, walama saba jɔgɔn jengera ka Yehu fle dugu ma. <sup>33</sup> Yehu k'a fɔ olugu ye ko: «Aw ye a jɔni ka ben dugu ma yan.» O ka Yezabeli jɔni k'a ben dugu ma, fɔ k'a jori seriseri kogo kan, ani sow kan. Yehu ka sow bori ka yelen a kan, k'a dɔndɔn.

<sup>34</sup> O kɔ, Yehu donna dugu kɔnɔ, ka taga domuni ke, ka min. A ko a ta mɔgɔw ma ko: «Aw ye taga aw janto nin muso danganin su ra, k'a sutara, sabu masaceden lo.» <sup>35</sup> Mɔgɔw tagara ko o be taga a sutara, nka o ma taga foyi sɔrɔ a ra ni a kunkolo kolow te, ani a senw, ani a borow. <sup>36</sup> O sekɔra ka taga o fɔ Yehu ye. Yehu ko:

<sup>q9.31</sup> Yezabeli ka Yehu tɔgɔ la yan ko Zimiri, sabu fɔlɔfɔlɔ o Zimiri tɔgɔ le tun ka Izirayeli masace Ela faga, ani Bahesa ta gbamɔgɔw bee (Masacew fɔlɔ 16.8-20).

«Matigi Ala tun ka o kuma le don a ta baaraden Iliya Tisibekace da ra, ko: «Wuruw le bëna Yezabeli sogo domu Zizireli kongo kõnõ, <sup>37</sup> ko Yezabeli su tõ bëna ke nõgo le ye dugukolo kan, Zizireli kongo kõnõ, k'a ke fõ mõgo tena se k'a fõ tuun ko: Yezabeli su ye.» »

### **Yehu ka Akabu ta somõgõw faga**

**10**<sup>1</sup> Akabu ta somõgõ ceden biwolonfla tun be Samari. Yehu ka sebe dõw ke, ka o ci ka taga Samari, ka taga dõ di Zizireli dugutigiw ma, ka dõ di a cëkõrbaw ma, ka dõ di Akabu ta somõgõ cedenw lamõbagaw ma. A tun k'a fõ o sebew kõnõ ko: <sup>2</sup> «Ayiwa, i n'a fõ aw matigice masace dencew be ni aw ye ka ban, sowotorow ni sow fana be aw fe, aw ta dugu laminina ni kogow ye, kerekemianw be aw fe, o ra, ni nin sebe tagara se aw ma, <sup>3</sup> aw matigice dencew bee ra, aw y'a fle min ka ji, ani min ka ko lõn, aw ye o sigi masaya ra a face no ra; o kõ, aw ye kere ke ka aw matigice ta so mara.»

<sup>4</sup> O mõgõw ka o sebe karan minke, o ja tigera kosebe. O ko: «Ni masace fla bee ma se ka lõ a ja fe, o tuma anw le bëna se ka lõ a ja wa?» <sup>5</sup> O ra, masace ta so kõrsibaga, ani dugutigi, ani cëkõrbaw, ani masace dencew lamõbagaw, olugu ka cira bla Yehu ma k'a fõ a ye ko: «Anw ye i ta jõnw le ye; ni i ka min o min fõ an ye, an bëna o le ke. An tena mõgõ si sigi masaya ra. Ni min ka i yere diya, i ye o le ke.»

<sup>6</sup> Yehu ka sebe dõ were ci o ma tuun, k'a fõ o ye ko: «Ni aw be ni ne ye, ni aw b'a fe ka ne kan mina, o tuma aw ye na ni aw matigice dencew bee kunkolow ye ne fe Zizireli yan, sini nin wagati jõgon na.»

Ayiwa, o y'a sõrõ masace dence biwolonfla tun be ni dugu jnamõgõw ye, minw tun be o lamõna. <sup>7</sup> O sebe tagara se o ma minke, o ka masace dencew bee mina, ka o ce biwolonfla bee kannatige, ka o kunkolow don segi dõw kõnõ, ka taga ni o ye Yehu fe Zizireli.

<sup>8</sup> Ciraden dõ nana a fõ Yehu ye ko o nana ni masace dencew kunkolow ye. Yehu ko o ye o kunkolow bla kene kan dugu donda ra, k'a ke ton fla, fõ o lon dugusagbe sõgõma.

<sup>9</sup> O lon dugusagbe sõgõma, Yehu bõra ka lõ jama bee ja fe, k'a fõ o ye ko: «Aw kõni ka min ke, o benna. Can lo, ne le ka ne matigice janfa k'a faga. Nka jõn le ka nin mõgõ tõw bee faga? <sup>10</sup> O ra, aw ka kan k'a lõn ko Matigi Ala ka kuma o kuma fõ Akabu ta so kama, ko o kumaw si tena to kebari ye. Matigi Ala tun ka kuma min don a ta baaraden Iliya da ra k'a fõ, o kuma kera can ye.»

<sup>11</sup> Akabu ta somõgõ tõ minw bee tun be Zizireli, Yehu ka olugu bee faga, ani o ta mõgõbaw, ani o teriw, ani o ta sarakalasebagaw bee; a ma hali mõgõ kelen to.

### **Yehu ka Zuda kuntigiw faga**

(*Kibaroyaw flanan 22.8*)

<sup>12</sup> O kõ, Yehu wurira ka taga Samari. A tagara se Beti Ekedi minke, yõrõ min ye sagagbenbagaw ta jõgonlajenyõrõ ye, <sup>13</sup> a ka Zuda masace Ahaziya ta mõgõ dõw ye yi. A ka olugu pininka ko: «Aw ye jõnw le ye?» O k'a jaabi ko: «Anw ye Ahaziya ta mõgõ dõw le ye; an be tagara masace ni masamuso dencew le fo.» <sup>14</sup> Yehu k'a fõ a ta mõgõw ye ko; «Aw ye o janaman mina.» O ka o janaman mina ka taga o kannatige ka o firi Beti Ekedi dinga kõnõ. Olugu tun ye ce binaani ni fla. Yehu ma mõgõ si to.

### **Yehu ka Akabu ta mõgõ tõw faga**

<sup>15</sup> Ayiwa, Yehu bõra o yõrõ ra, ka taga ben ni Rekabu dence Yonadabu ye; ale fana tun be nana a kunben. Yehu k'a fo, k'a pininka ko: «Ne jusu gbera ele ye cogo min na, yala ele fana jusu gbera ne ye o cogo ra wa?» Yonadabu k'a jaabi ko: «Ne jusu gbera i ye.» Yehu ko: «Ni i jusu gbenin lo, o tuma i boro don ne boro.» Yonadabu k'a boro don a boro; Yehu k'a layelen a ta sowotoro kõnõ a yere kõrõ, <sup>16</sup> k'a fõ a ye ko: «An ye taga; ne jijara Matigi Ala ye cogo min na, i bëna o ye.» Yehu tagara ni Yonadabu ye a ta sowotoro kõnõ. <sup>17</sup> O tagara se Samari minke, Akabu ta somõgõ tõ minw tun tora Samari, Yehu ka olugu bee faga, ka o halaki pewu, ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fõ Iliya ye.

### **Yehu ka Baali ta sõnnikebagaw faga**

<sup>18</sup> O kõ, Yehu ka jama bee lajen, k'a fõ o ye ko: «Akabu ka Baali\* bato dõonin dõrõn le; nka ne Yehu kõni bëna a bato kosebe yere le. <sup>19</sup> Sisan aw ye Baali ta ciraw bee wele ka na ne fe yan, ani a batobagaw bee, ani a sarakabõbagaw bee; mõgõ si kana fõn; sabu ne b'a fe ka sarakaba le bõ Baali ye. Ni mõgõ o mõgõ ka fõn o sarakabõ ra, o tigi janaman tena to.» Yehu tun be o ko kera ceguya le ra, janko ka Baali batobagaw bee faga.

<sup>20</sup> A k'a fõ mõgõw ye ko: «Aw ye mõgõw wele ka na jamalajenba ke ka Baali bato.» O ka mõgõw wele.

<sup>21</sup> Yehu ka cira bla ka taga Izirayeli mara bee ra. Mõgõ o mõgõ tun be Baali batobaga ye, o bee nana; hali mõgõ kelen ma to. O nana don Baali ta batoso kõnõ ka bon fa, k'a ta a kun dõ ra, ka taga a bla fõ a kun dõ ra. <sup>22</sup> Ce min tun be Baali ta sõnnikefaniw ko janabõbaga ye, Yehu k'a fõ o ce ye ko: «Fani dõ bõ k'a di Baali batobagaw bee ma.» Ce ka fani bõ k'a di o ma. <sup>23</sup> Yehu tagara don Baali batoso kõnõ ni Rekabu dence Yonadabu ye. A k'a fõ Baali batobagaw ye ko: «Aw ye bon yõrõ bee fle kosebe, janko ka la a ra ko Matigi Ala batobaga si te ni aw ye yan, ko Baali batobagaw dõrõn le be yan.» <sup>24</sup> O kõ, o donna sarakabõyõrõ ra, ko o be

jenjengcnya sarakaw\* ni saraka jenitaw\* bɔ. O y'a sɔrɔ Yehu tun ka kerekcece bisseegi bla kene ma, k'a fɔ olugu ye ko: «Ni ne nana nin mɔgɔw labla aw ye, ni o ra kelen ka bɔsi aw min o min na, o tigi be faga a nɔ ra.»

<sup>25</sup> O nana sarakaka jenitaw laben ka ban tuma min na, Yehu bɔra ka taga a fɔ kerekceew ni o kuntigw ye ko: «Aw ye don ka o faga, hali mɔgɔ kelen kana bɔsi.» O donna o kɔ, ka o faga ni kerekemuru ye, ka o suw firi kene ma. O kɔ, o donna Baali ta batoso kɔnɔnɔyɔrɔ yere ra. <sup>26</sup> O ka kabakurujanw labɔ Baali ta jobon kɔnɔ, ka o firi tasuma ra. <sup>27</sup> Baali ja tun be kabakuru min kan, o ka o cici. O yɔrɔ nana ke sokɔtagayɔrɔ le ye fɔ ka na se bi ma. <sup>28</sup> Yehu ka Baali ta batori ko ban Izirayeli jamana kɔnɔ o cogo le ra.

### Yehu ta wagati laban

<sup>29</sup> O bee n'a ta, Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun min na, Yehu ma se ka o lalɔ. Yerobohamu tun ka saninmisiden dɔw le lalaga, ka o bla Beteli ni Dan, k'a to Izirayelimɔgɔw tagara ke o bato ye.

<sup>30</sup> Matigi Ala k'a fɔ Yehu ye ko: «Ko minw ka di ne ye, i ka o ke ka ja minke, ani ne tun b'a fe ko min ye ke Akabu ta somɔgɔw ra, i ka o bee ke minke fana, o ra i dencew bena to masaya ra Izirayeli fɔ ka taga se o ta duruja naaninan ma.» <sup>31</sup> O bee n'a ta, Yehu tun ma Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta sariyaw sira tagama ni a jusukun bee ye. Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a tun ma faran o jurumunw na.

<sup>32</sup> O wagati ra, Matigi Ala nana ke Izirayeli jamana yɔrɔ dɔw mina ye, ka o di o juguw ma. Hazaheli ka Izirayelimɔgɔw gben ka bɔ o ta maraw ra. <sup>33</sup> A ka Zuriden ba terebɔyanfan yɔrɔ mina, k'a ta Aroweri, dugu min be Arinɔn kɔda ra, ka taga a bla fɔ Galadi ni Basan mara ra, o kɔrɔ ye Ruben ta mɔgɔw ta mara, ani Gadi ta mɔgɔw ta mara, ani Manase ta mɔgɔw ta mara.

<sup>34</sup> Ayiwa, Yehu ta ko tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. <sup>35</sup> O kɔ, Yehu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Samari. A dence Yohahazi sigira masaya ra a nɔ ra. <sup>36</sup> Yehu ka wagati min ke masaya ra Izirayeli, k'a to Samari, o kera san mugan ni seegi.

### Atali sigira masaya ra

(Kibaroyaw flanan 22.10–23.21)

**11** <sup>1</sup> Ayiwa, Ahaziya bamuso Atali nana a ye ko o ka ale dence Ahaziya faga minke, a fana wurira ko a be Zuda masaceden tɔw bee faga. <sup>2</sup> Nka tuma min na o tun be masacedenw fagara, masace Yoramu denmuso Yehoseba, min ye Ahaziya balemamuso ye, ale ka Ahaziya dence Yohasi dogo k'a ta, k'a bɔ a balemaw ce ra. A tagara a bla ni a lamɔbamuso ye Alabatosoba bon dɔ kɔnɔ. O k'a dogo Atali ja o cogo le ra; a kera ten, o m'a faga. <sup>3</sup> A dogonin tora ni Yehoseba ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ fɔ san wɔɔrɔ. Atali le tun be masaya ra jamana kɔnɔ.

### Yohasi sigira masaya ra

(Kibaroyaw flanan 23.1–21)

<sup>4</sup> O san wolonflanan na, Karikaw<sup>r</sup> ta kerekuntigi minw be ce keme keme kunna, sarakalasebaga Yehoyada ka olugu ni kerekcece tɔw wele; a tagara ni o ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka taga kuma ka ben ni o ye; a k'a fɔ o ye ko o ye kari ale ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ yi. O kɔ, a ka masace dence yira o ra.

<sup>5</sup> A k'a fɔ o ye ko: «Aw bena min ke, o fle nin ye: Nenekirilon na, aw ta jenkuruba dɔ mɔgɔw le ka kan ka yɔrɔw kɔrɔsi. Wagati tɔw ra, jenku fitini kelen le be deri ka masaso kɔrɔsi, <sup>6</sup> flanan be Suru ta yɔrɔ donda kɔrɔsi, sabanan be to kɔrɔsibaga tɔw kɔ fe, ka o yɔrɔ ta donda kɔrɔsi. Nka sisan o jenku fitini saba bee le bena masaso kɔrɔsi ka jɔgɔn sɔn. <sup>7</sup> Jenkuruba fla tɔw, minw tun te baara ke Nenekirilon na, olugu bema na Alabatosoba kɔrɔsi, sabu masace be yi le. <sup>8</sup> Aw ye masace lamini fan bee ra, aw bee ta kerekeminanw ye ke aw boro. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ko a be teme aw ra jagboya ra, aw ye o tigi faga. Ni masace be taga yɔrɔ o yɔrɔ, aw ka kan ka ke a kɔ k'a blasira.»

<sup>9</sup> Sarakalasebaga Yehoyada tun ka kuma o kuma fɔ ce keme kuntigw ye, o ka o bee ke a cogo ra. O bee ka o ta mɔgɔw ta, minw ta baara tun be damina o Nenekirilon na, ani minw ta baara tun ka kan ka ban; o tagara sarakalasebaga Yehoyada fe. <sup>10</sup> Masace Dawuda ta tamanw, ani a ta negebennan minw tun be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, sarakalasebaga ka o di kuntigw ma. <sup>11</sup> Kerekceew bee lɔlɔra ni o ta kerekeminanw ye o boro, sarakajenif\* ni Alabatosoba kɔrɔ, ka masace lamini, k'a ta Alabatosoba woroduguyanfan na ka taga a bla a sahiliyanfan na. <sup>12</sup> Sarakalasebaga Yehoyada nana masace dence labɔ kene ma, ka masafugula biri a kun na, ka Ala ta jenjɔgɔnya kitabu di a ma. O ka turu saninman\* ke a kun na, k'a ke masace ye. O ka tegere fɔ, ka peren k'a fɔ ko: «Ala ye si di masace ma!»

### Atali sacogo

<sup>13</sup> Ayiwa, Atali ka kerekceew ni jama mankan men minke, a nana Matigi Ala ta batoso kɔrɔ, jama yɔrɔ ra. <sup>14</sup> A ka fleri ke, ka bara ka masace lɔnin ye Alabatosoba samasen kɔrɔ, i n'a fɔ a tun be deri k'a ke cogo

<sup>r</sup>11.4 Karikaw tun ye Azi mara ta kerekeden dɔw ye. O tun be masace ta so ni Alabatoso kɔrɔsi sara ra.

min na. Kerekuntigiw ni burufiyebagaw tun lɔnin be masace kɔrɔ. Jamana mɔgɔw bee tun ninsɔndiyinanba lo; burufiyebagaw tun be buruw fiyera. Atali ka o ye minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka peren k'a fɔ ko: «Nin ye janfa le ye, nin ye janfa le ye!»<sup>15</sup> Ayiwa, ce keme kuntigi minw tun be kerekejama ja fe, sarakalasebaga Yehoyada k'a fɔ olugu ye ko: «Aw ye a mina ka bɔ ni a ye Alabatosoba kɔnɔ, mɔgɔw ce ra; ni mɔgɔ o mɔgɔ ka gban a kɔ, aw ye o tigi faga ni kerekemuru ye.» Sarakalasebaga tun k'a fɔ fana ko a man kan ka faga Alabatosoba kɔnɔ.<sup>16</sup> O k'a mina; o tagara se ni a ye Sow ta donda kɔrɔ masaso ra minke, o k'a faga o yɔrɔ ra yi.

### **Yehoyada ka Yohasi sigi masaya ra**

<sup>17</sup> Sarakalasebaga Yehoyada ka jenŋɔgɔnya\* don Matigi Ala ni masace ni jama ce, k'a fɔ ko jama ka kan ka ke Matigi Ala ta mɔgɔw le ye; a ka jenŋɔgɔnya dɔ fana don masace ni jama ce.

<sup>18</sup> Jamana mɔgɔw bee tagara ben Baali\* ta jobon kan k'a ci. O k'a sarakabɔnanw ni a jaw bee cici, ka Baali ta sarakalasebaga yere faga, min ye Matan ye. Sarakalasebaga Yehoyada ka mɔgɔ dɔw bla Matigi Ala ta batoso kɔnɔ k'a kɔrɔsi. <sup>19</sup> O kɔ, kerekuntigi minw tun be ce keme kunna, a ka olugu wele, ani Karikaw, ani kerekcece tɔw, ani jama bee; o bɔra ni masace ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka teme kerekedenw ta donda fe, ka taga ni a ye masaso kɔnɔ. O sera yi minke, o ka masace Yohasi sigi masasiginan kan. <sup>20</sup> Jamana mɔgɔw bee tun ninsɔndiyara; dugu fana tun laganfiyara, sabu o tun ka Atali faga ni kerekemuru ye masaso kɔnɔ yi.

### **Zuda masace Yohasi ta wagati**

(Kibaroyaw flanan 24.1–3)

**12** <sup>1</sup>Yohasi sigira masaya ra k'a si to san wolonfla. <sup>2</sup> A sigira masaya ra Yehu ta masaya san wolonflanan le ra. A ka san binaani le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Sibiya; a tun be bɔ Beri Seba. <sup>3</sup> Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, Yohasi ka o le ke, sabu sarakalasebaga Yehoyada ta wagati bee ra, ale tun be to k'a karan. <sup>4</sup> O bee n'a ta, sɔnnikeyɔrɔ minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bɔ yi. Mɔgɔw belen tun be taga wusunan sarakaw\* ni saraka werew bɔ o sɔnnikeyɔrɔw ra.

### **Yohasi ka Alabatosoba lalaga**

(Kibaroyaw flanan 24.4–14)

<sup>5</sup> Lon dɔ, Yohasi k'a fɔ sarakalasebagaw ye ko: «Mɔgɔw be to ka na ni wari minw ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka na o ke saraka ye, o ta kunmabɔri sarakaw ta wariw<sup>s</sup>, ani o ta dajurudafa sarakaw ta wariw, ani o ta diyanya sarakaw ta wariw, aw ye o wariw bee ke jɔgɔn kan.

<sup>6</sup> «Wariminabagaw ye to ka o wariw mina k'a di sarakalasebagaw ma. Ni aw ka yɔrɔ o yɔrɔ cennin ye Alabatosoba kɔnɔ, aw ye o wari ke ka o yɔrɔw lalaga.»

<sup>7</sup> Nka fɔ ka taga se masace Yohasi ta masaya san mugan ni sabanan ma, Alabatosoba yɔrɔ minw tun cenna, sarakalasebagaw belen tun ma o yɔrɔw lalaga fɔlɔ. <sup>8</sup> Masace Yohasi ka sarakalasebaga Yehoyada ni sarakalasebaga tɔw wele k'a fɔ o ye ko: «Mun kosɔn aw ma Alabatosoba yɔrɔ cenninw lalaga? Sisan wariminabagaw be to ka wari min di aw ma, aw kana o wari mara tuun; aw ye o di, janko Alabatosoba ye lalaga ni o ye.»

<sup>9</sup> Sarakalasebagaw sɔnna ko olugu tena wari mina mɔgɔw fe k'a mara tuun, ko olugu yere le tena Alabatoso baaraw ke fana.

<sup>10</sup> Sarakalasebaga Yehoyada ka kesu dɔ jini, ka wo dɔ bɔ a datugunan sanfeyɔrɔ ra, k'a bla sarakajenifen\* kɔrɔ, kininboroyanfan fe, mɔgɔw be teme yɔrɔ min na ka don Matigi Ala ta batoso kɔnɔ. Sarakalasebaga minw tun be to ka donda kɔrɔsi, mɔgɔw tun be na ni wari min o min ye Matigi Ala ta so kɔnɔ, olugu tun be o wari bla o kesu kɔnɔ. <sup>11</sup> Ni o nana a ye ko mɔgɔw nana ni wari min ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ko o wari cayara kesu kɔnɔ tuma min na, masace ta seberikebaga ni sarakalasebagaw kuntigi be taga o wari bɔ k'a jate, k'a ke bɔrɔw kɔnɔ. <sup>12</sup> O kɔ, mɔgɔ minw tun blara Matigi Ala ta batoso ta baaraw kunna, o tun be taga o wari jatenin di olugu ma. Olugu be Matigi Ala ta batoso baarakebagaw sara ni o wari ye: yiribaarabagaw, ani baaradenw,<sup>13</sup> ani bonlɔbagaw, ani kabakurulesebagaw. O tun be yiriw fana san, ani kabakuru lesenin minw tun ka kan ka ke ka Matigi Ala ta batoso yɔrɔ cenninw lalaga, ani fen o fen tun ka kan ka san ka so lalaga.

<sup>14</sup> Nka mɔgɔw nana ni wari min ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, o ma o wari ke ka Alabatoso ta tasa warigberamanw si lalaga, walama muruw, walama jifiyew, walama burufiyetaw; o ma fen saninlamani walama fen warigberaman si lalaga ni o wari ye. <sup>15</sup> O tun be o wariw bee di baarakebagaw le ma, janko o y'a ke ka Matigi Ala ta batoso lalaga. <sup>16</sup> Wari tun be dira mɔgɔ minw ma, janko o ye baarakebagaw sara, o tun te o mɔgɔw jininka ko wari donna baara min na ko o ye o nafo, sabu o ta kow gbenin tun lo. <sup>17</sup> Nka o tun te na ni hake yafa sarakaw\* ni jurumunyafa sarakaw\* ta wari ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ. O wariw tun ye sarakalasebagaw yere ta le ye.

<sup>s</sup>12.5 Izirayeli ceden fɔlɔw bee tun ka kan ka warida dɔ di Ala ma janko ka o yere kunmabɔ (Sariya 5.15).

## **Yohasi ta masaya laban**

(Kibaroyaw flanan 24.23–27)

<sup>18</sup> O wagati ra, Siri masace min ye Hazaheli ye, ale nana Gati dugu kere, ka o dugu mina; o kɔ, a tun b'a fe ka taga Zeruzalemu fana kere. <sup>19</sup> O tuma, fen minw tun blara danna Ala ye, Zuda masace Yohasi ka o fenw bee ce; a bema minw tun be masaya ra Zuda fɔlɔfɔlɔ, minw ye Yosafati, ani Yoram, ani Ahaziya ye, olugu tun ka fen minw bee bla danna Ala ye, ani ale yere tun ka fen minw bee bla danna, a ka o fenw bee ce, ani sanin min bee tun be Matigi Ala ta batoso naforoblayɔrɔ ra, ani sanin min tun be masace yere ta so kɔnɔ, a ka o bee ta ka o ci Siri masace ma, min ye Hazaheli ye. O kera minke, Hazaheli faranna Zeruzalemu na.

<sup>20</sup> Ayiwa, Yohasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

<sup>21</sup> Lon do, a ta jamana namɔgɔw wurira a kama, k'a janfa; o benna a kan k'a faga Beti Milo, yɔrɔ min be Sila jigijigi ra. <sup>22</sup> A ta jamana namɔgɔ minw ye Simehati dence Yozabadi ye, ani Someri dence Yehozabadi, olugu le k'a faga. A sara minke, o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Amasiya sigira masaya ra a nɔ ra.

## **Izirayeli masace Yohahazi ta wagati**

**13** <sup>1</sup> Zuda masace Yohasi, min tun ye Ahaziya dence ye, ale ta masaya san mugan ni sabanan na, Yehu dence Yohahazi sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a signin tun be Samari dugu kɔnɔ. A ka san tan ni wolonfla le ke masaya ra. <sup>2</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Nebati dence Yerobohamu ka jurumun minw ke, a tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, Yohahazi ka o sira le ta; a ma sɔn ka faran o jurumunw na. <sup>3</sup> Matigi Ala dimina Izirayelimɔgɔw kɔrɔ kosebe. A ka o don Siri masace Hazaheli boro, ani Hazaheli dence Beni Hadadi fana boro, o masacew ta tere bee ra.

<sup>4</sup> Nka Yohahazi nana Matigi Ala daari ko a ye yafa ale ma. Matigi Ala k'a lamen; sabu Siri masace tun be Izirayelimɔgɔw minako juguyara cogo min na, Matigi Ala tun ka o bee ye. <sup>5</sup> O ra, Matigi Ala ka mɔgɔ di Izirayelimɔgɔw ma min kera o bɔsibaga ye. Izirayelimɔgɔw bɔsira ka bɔ Sirikaw boro minke, o tora o ta jamana ra pasuma ra, i ko o tun be cogo min na fɔlɔfɔlɔ.

<sup>6</sup> Nka o bee n'a ta, Yerobohamu ni a ta somɔgɔw tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, Izirayelimɔgɔw ma faran o jurumunw na. O ka o sira kelen le ta, ka o jurumun kelen ke fana. Hali o tun be Asera ta jo sɔn bere min kan, o bere belen tun turunin be Samari.

<sup>7</sup> Siri masace tun ka Yohahazi ta kerekejama tɔ bee halaki, ka o ke i ko simangbasiyɔrɔ buguri. A laban, foyi tun ma to Yohahazi ta kerekejama ra tuun ni sotigi bilooru te, ani sowotoro tan, ani kerekeden sennaman waga tan.

<sup>8</sup> Ayiwa, Yohahazi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroya kitabu kɔnɔ. <sup>9</sup> Yohahazi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari. A dence Yohasi sigira masaya ra a nɔ ra.

## **Izirayeli masace Yohasi ta wagati**

<sup>10</sup> Zuda masace Yohasi ta masaya san bisaba ni wolonflanan na, Yohahazi dence Yohasi sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a signin tun be Samari. A ka san tan ni woɔrɔ le ke masaya ra. <sup>11</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na; a ka o sira le ta.

<sup>12</sup> Ayiwa, Yohasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, ani a ka Zuda masace Amasiya kere cogo min na, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. <sup>13</sup> Yohasi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari dugu kɔnɔ, Izirayeli masace tɔw kɔrɔ. Yerobohamu sigira masaya ra a nɔ ra.

## **Iliyasu ta saya**

<sup>14</sup> Bana min tun bena Iliyasu<sup>t</sup> faga, o bana nana a mina minke, Izirayeli masace Yohasi tagara a fle, ka kasi a kunna, ka peren ko: «E, Baba, baba, ele min tun ye Izirayeli ta kerekejama ta sowotorow ni a sotigiw bee jigi yel!» <sup>15</sup> Iliyasu k'a fo a ye ko: «Taga kalan dɔ pini, ani a bijew.» A tagara kalan dɔ mina, ani bijew. <sup>16</sup> Iliyasu k'a fo masace ye tuun ko: «Kalan sama!» Masace ka kalan sama minke, Iliyasu k'a boro la masace boro kan, <sup>17</sup> k'a fo a ye ko: «Finetiri min be terebɔyanfan na, o dayele!» Yohasi ka finetiri dayele. Iliyasu k'a fo a ye ko: «A bon!» A k'a bon. Iliyasu ko: «Matigi Ala ta sesɔrɔri bije le be nin ye, bije min bena se sɔrɔ Sirikaw kan. I bena se sɔrɔ Sirikaw kan Afeki, fo ka o bee halaki.» <sup>18</sup> Iliyasu k'a fo Izirayeli masace ye tuun ko: «Bije tɔw ta!» A ka o ta. Iliyasu k'a fo a ye ko: «Dugukolo gbasi ni o ye!» Masace ka dugukolo gbasi sijnaga saba, ka lo. <sup>19</sup> Ala ta cira dimina a kɔrɔ. A k'a fo a ye ko: «I tun ka kan k'a gbasi fo sijnaga looru walama sijnaga woɔrɔ le. O ra i tun bena se sɔrɔ Sirikaw kan fo ka taga o halaki ka ban. Nka sisani i bena se sɔrɔ o kan sijnaga saba dɔrɔn le.»

<sup>t</sup>13.14 Iliyasu: Dɔw b'a fo a ma ko Elize.

<sup>20</sup> Iliyasu nana sa; o k'a su don. O sanyelema ra, Mohabuka benkannikebaga dōw nana ben jamana kan.  
<sup>21</sup> Lon dō, ka mōgōw to ce dō sutarayōrō ra, o barara ka o benkannikebaga dōw natō ye. O tun ka Iliyasu su la farawo min kōnō, o ka ce su firi joona joona o farawo kōnō yi ka bori. Ce su tagara maga Iliyasu kolow ra minke, a nin kōsegira a ma; a wurira ka lō a sen fla kan.

### Yohasi ka se sōrō Sirikaw kan

<sup>22</sup> Siri masace Hazaheli tun ka Izirayelimōgōw minako juguya masace Yohahazi ta wagati bee ra. <sup>23</sup> Nka Matigi Ala nana makari o ra; o manuman k'a mina, a hinara o ra, a ta jenjōgōnya kosōn, a tun ka jenjōgōnya min don ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye. O wagati ra a ma sōn ka o halaki, a ma sōn ka o gben ka taga fō jamana wēre ra, yōrōjan.

<sup>24</sup> Siri masace Hazaheli nana sa; a dence Beni Hadadi sigira masaya ra a nō ra. <sup>25</sup> Hazaheli tun ka dugu minw mina Yohasi face Yohahazi ra, Yohasi ka o duguw bee mina Hazaheli dence Beni Hadadi ra. Yohasi k'a kere ka se sōrō a kan fō sijaga saba, ka Izirayeli ta duguw bōsi a ra.

### Zuda masace Amasiya ta wagati

(Kibaroyaw flanan 25.1–4, 11–12, 17–28; 26.1–2)

**14** <sup>1</sup> Yohahazi dence Yohasi ta masaya san flanan le ra Izirayeli mara kunna, Yohasi dence Amasiya sigira masaya ra Zuda mara ra.

<sup>2</sup> A sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san mugan ni kōnōntōn le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tōgō tun ye ko Yehodan; Zeruzalemukaw tun lo. <sup>3</sup> Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kōrō, a ka o le ke; nka a m'a ke k'a dafa i ko a bemace Dawuda tun k'a ke cogo min na. A k'a face Yohasi ta sira fana tagama a ta koketaw bee ra. <sup>4</sup> O bee n'a ta, sōnnikēyōrō minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bō yi; mōgōw belen tun be to ka taga wusunan sarakaw ni saraka werew bō o yōrōw ra.

<sup>5</sup> Masaya nana sabati a boro tuma min na, jamana namōgō minw tun k'a face faga, a ka olugu faga. <sup>6</sup> Nka a ma o fagarikēbagaw dencew fana faga, i n'a fō a sebera Musa ta sariya kitabu kōnō cogo min na, ko Matigi Ala k'a fō ko: «Aw man kan ka face faga den kosōn, aw man kan ka den fana faga face kosōn. Bee ka kan ka faga a yere ta jurumun le kosōn<sup>4</sup>.»

<sup>7</sup> Amasiya tagara Edōmukaw kere, ka ce waga tan faga olugu ra Kōgō kēnegbe yōrō ra. A ka o kere ka Sela dugu mina o ra, ka o dugu tōgō la ko Yokiteli; o tōgō le tora a ra fō ka na se bi ma.

### Zuda ni Izirayeli ta kere

<sup>8</sup> Ayiwa, o kō, Amasiya ka ciraden dōw ci ka taga Izirayeli masace Yohasi fe, min ye Yohahazi dence ye, Yehu mamaden; a ko o ye taga a fō Yohasi ye, ko a ye na o be jōgon kere. <sup>9</sup> Izirayeli masace Yohasi ka cira bla ka Zuda masace Amasiya jaabi ko: «Lon dō, Liban jamana ta jāniyiri dō le ka cira bla ka taga a fō Liban jamana ta sediriyiriba dō ye ko: «I denmuso di ne dence ma furu ra.» Nka Liban jamana kongosogow temetō ka jāniyiri dōndōn.» <sup>10</sup> Yohasi k'a fō a ye fana ko: «I kōni sera Edōmukaw ra, o ye can ye; o le ka yerebonya don i jusu ra. I ka se min sōrō, to ni o bonya ye, nka to i ta so yi. Mun na i be kojugu dō jinina k'a di i yere ma? Ele bēna to a ra, Zuda mōgōw fana bēna to a ra ni i ye.»

<sup>11</sup> Nka Amasiya ma sōn ka o kuma lamen. O ra, Izirayeli masace Yohasi tagara; ale ni Zuda masace Amasiya ka jōgon kunben Beti Semesi, Zuda mara ra. <sup>12</sup> Izirayelimōgōw ka Zuda ta mōgōw kere ka se sōrō o kan; o bee borira ka taga o ta so. <sup>13</sup> Izirayeli masace Yohasi ka Zuda masace Amasiya mina Beti Semesi. Amasiya tun ye Ahaziya dence Yohasi dence le ye. O kō, a tagara Zeruzalemu, ka taga Zeruzalemu dugu kogo ci, k'a ta Efirayimu donda ra, ka taga a bla fō donda min be kogo nōngōn na; a ka yōrō min ci, o janya tun ye nōngōn<sup>v</sup> ja keme naani. <sup>14</sup> A ka sanin bee ta, ani warigbe bee, ani fen o fen tun be sōrō Matigi Ala ta batoso kōnō, ani masace ta so kōnō; a ka mōgō dōw fana mina ka taga ni olugu ye Samari.

<sup>15</sup> Ayiwa, Yohasi ta kewale tōw bee, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, ani a ka kere min ke ni Zuda masace Amasiya ye, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō. <sup>16</sup> Yohasi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari dugu kōnō, Izirayeli masace tōw kōrō. A dence Yerobohamu sigira masaya ra a nō ra.

<sup>17</sup> Yohasi dence Amasiya, min ye Zuda masace ye, ale ka san tan ni looru le ke Yohahazi dence Yohasi sanin kō, min tun ye Izirayeli masace ye. <sup>18</sup> Ayiwa, Amasiya ta ko tōw, o kow sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō. <sup>19</sup> O nana janfa siri a kama Zeruzalemu; a borira ka taga Lakisi, nka o tagara a kō Lakisi, ka taga a faga yi. <sup>20</sup> O k'a su ta ni so dōw ye ka na ni a ye, ka na a su don Zeruzalemu a bemacew suw kere fe, Dawuda ta masabonba kōnō. <sup>21</sup> Zuda ta mōgōw bee lajennin ka Azariya ta k'a sigi masaya ra a face Amasiya nō ra; Azariya si tun ye san tan ni wōrō. <sup>22</sup> Ale le ka Elati dugu mina, k'a ke Zuda ta ye tuun, ka sōrō ka o dugu lō kokura; o kera a face masace sanin kō.

<sup>u</sup>14.6 O kuma be sōrō Sariya 24.16.

<sup>v</sup>14.13 Nōngōn ja kelen be se ka ben metere tarance le ma.

### Izirayeli masace Yohasi dence Yerobohamu ta wagati

<sup>23</sup> Yohasi dence Amasiya, Zuda masace ta masaya san tan ni loorunan na, Yohasi dence Yerobohamu sigira masaya ra Izirayeli jamana kunna; a signin tun be Samari. A ka san binaani ni kelen le ke masaya ra.

<sup>24</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma sɔn ka faran o jurumunw si ra. <sup>25</sup> Nka Izirayeli juguw tun ka o jamana yɔrɔ minw bɔsi o ra, ale le ka o yɔrɔw mina tuun k'a ke Izirayeli ta ye, k'a ta Hamati dugu donda ra ka taga a bla fɔ Kɔgɔji sanin kɔrɔ. O kera ka kaja ni Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye, a tun ka min don a ta jɔnce da ra k'a fɔ, min ye cira Yunusu ye, Amitayi dence, min tun be bɔ Gati Eferi dugu kɔnɔ.

<sup>26</sup> Ayiwa, Izirayelimɔgɔw tun be segeba min na, Matigi Ala yere tun ka o ye. Minw tun ye jɔnw ye, ani minw tun ye hɔrɔn wye, o bee tun ka kan. Mɔgɔ si le tun te yi, min tun be se ka o bɔsi; <sup>27</sup> k'a sɔrɔ Matigi Ala tun m'a latige ko a bəna Izirayeli tɔgɔ tunu ka bɔ dugukolo kan. O kosɔn a ka jamana kisi Yohasi dence Yerobohamu sababu ra. <sup>28</sup> Yerobohamu ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ka cefariya min ke kere ra, ani a ka Damasi dugu ni Hamati dugu ke Izirayeli mara dɔ ye cogo min na, k'a sɔrɔ o dugu fla tun be Zuda mara le ra, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. <sup>29</sup> O kɔ, Yerobohamu sara, ka taga fara a bemaw kan, minw ye Izirayeli masace tɔw ye. A dence Jakariya sigira masaya ra a nɔ ra.

### Zuda masace Azariya ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 26.3–4,21–23)

**15**<sup>1</sup> Izirayeli masace Yerobohamu ta masaya san mugan ni wolonflanan na, Amasiya dence Azariya<sup>w</sup> sigira masaya ra Zuda mara kunna.

<sup>2</sup> A sigira masaya ra k'a si to san tan ni wɔɔrɔ; a ka san bilooru ni fla le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Yekoliya; Zeruzalemuka tun lo. <sup>3</sup> Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, a ka o le ke a ta koketaw bee ra, i n'a fɔ a face Amasiya tun k'a ke cogo min na. <sup>4</sup> Nka sɔnnikeyɔrɔ minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bɔ yi. Mɔgɔw belen tun be taga wusunan sarakaw\* ni saraka werew bɔ o sɔnnikeyɔrɔw ra.

<sup>5</sup> Matigi Ala nana farirabana dɔ bla masace ra. A tora ni o farirabana ye fɔ ka taga a sa. A tun be bon dɔ kɔnɔ a kelen na. A dence Yotamu le tun be masaso kunna, ka to ka jamana kow janabo a nɔ ra.

<sup>6</sup> Azariya ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

<sup>7</sup> Azariya sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Yotamu sigira masaya ra a nɔ ra.

### Izirayeli masace Jakariya ta wagati

<sup>8</sup> Zuda masace Azariya ta masaya san bisaba ni seeginan na, Yerobohamu dence Jakariya sigira masaya ra ka karo wɔɔrɔ ke Izirayeli mara kunna; a signin tun be Samari. <sup>9</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ, i n'a fɔ a bemaw tun k'a ke cogo min na. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

<sup>10</sup> Lon dɔ, Yabesi dence Salumu ka janfa siri a kama, ka ben a kan mɔgɔw bee ja na, k'a faga, ka sigi masaya ra a nɔ ra.

<sup>11</sup> Jakariya ta kewale tɔw, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

<sup>12</sup> O kera ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fɔ Yehu ye ko: «I dencew bena to masaya ra Izirayeli fɔ ka taga se o ta duruja naaninan ma.» A fana kera ten le.

### Izirayeli masace Salumu ta wagati

<sup>13</sup> Yabesi dence Salumu sigira masaya ra Zuda masace Oziyasi ta masaya san bisaba ni kɔnɔntɔnnan le ra. A ka karo kelen le ke masaya ra; a signin tun be Samari. <sup>14</sup> Gadi dence Menahemu bɔra Tirisa ka na ben Yabesi dence Salumu kan Samari, k'a faga, ka sigi masaya ra a nɔ ra.

<sup>15</sup> Salumu ta kewale tɔw, a tun ka janfa min siri, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

<sup>16</sup> O wagati le ra, Menahemu bɔra Tirisa, ka na ben Tifisa dugu kan, ani a dugumɔgɔw bee, ani Tifisa kerefeduguw bee, ko sabu dugumɔgɔw tun ma sɔn ka o ta dugu dayele ale ye. A ka dugu halaki, k'a musokɔnɔmanw bee kɔnɔ faran.

### Izirayeli masace Menahemu ta wagati

<sup>17</sup> Zuda masace Azariya ta masaya san bisaba ni kɔnɔntɔnnan na, Gadi dence Menahemu sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. A ka san tan le ke masaya ra; a signin tun be Samari. <sup>18</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. A ta masaya wagati bee ra, Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayeli ta mɔgɔw bla jurumun minw na, a ma sɔn ka faran o jurumunw na.

\*15.1 Azariya be wele fana ko Oziyasi (Masacew flanan 5.3).

<sup>19</sup> O wagati ra, Asiri jamana masace min ye Puli<sup>x</sup> ye, ale nana Izirayeli mara mina. Menahemu ka warigbe kilo waga bisaba ni naani (34 000) le di Puli ma, ko a ye ale deme ka masaya sabati ale boro.

<sup>20</sup> Menahemu tun ka o wari bee mina Izirayeli naforotigiw le fe k'a di Asiri masace ma; a ka warigbe garamu keme woɔrɔ le mina mɔgɔ bee kelen kelen fe. A kera ten minke, Asiri masace ma to jamana kɔnɔ tuun, a sekora ka taga.

<sup>21</sup> Menahemu ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. <sup>22</sup> Menahemu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Pekaya sigira masaya ra a no ra.

### Izirayeli masace Pekaya ta wagati

<sup>23</sup> Zuda masace Azariya ta masaya san biloorunan na, Menahemu dence Pekaya sigira masaya ra Izirayeli kunna; a signin tun be Samari. A ka san fla le ke masaya ra. <sup>24</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

<sup>25</sup> Remaliya dence Peka, min tun ye a ta baaraden do ye, ale ka janfa siri a kama. A tagara ben a kan masaso bonba kɔnɔ yi, ka ale ni Arigɔbu ni Ariye bee faga; Galadika ce bilooru le tun be ni Peka ye. Peka ka Pekaya faga o cogo le ra ka sigi masaya ra a no ra. <sup>26</sup> Pekaya ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

### Izirayeli masace Peka ta wagati

<sup>27</sup> Zuda masace Azariya ta masaya san bilooru ni flanan na, Remaliya dence Peka sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a signin tun be Samari. A ka san mugan le ke masaya ra. <sup>28</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

<sup>29</sup> Izirayeli masace Peka ta wagati ra, Asiri masace Tigilati Pileseri nana ben Izirayeli mara kan, ka Iyɔn dugu mina, ani Abeli Beti Mahaka dugu, ani Yanoha dugu, ani Kedesi dugu, ani Hazɔri dugu; a ka Galadi mara ni Galile mara ni Nefitali mara bee mina fana. A ka o yɔrɔw mɔgɔw ce ka taga ni o ye Asiri.

<sup>30</sup> Ela dence Oze, ale ka janfa siri Remaliya dence Peka kama, ka ben a kan k'a faga, ka sigi masaya ra a no ra. O kera Oziyasi dence Yotamu ta masaya san mugannan le ra.

<sup>31</sup> Peka ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

### Zuda masace Yotamu ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 27.1–3,7–9)

<sup>32</sup> Izirayeli masace min tun ye Remaliya dence Peka ye, ale ta masaya san flanan na, Oziyasi dence Yotamu sigira masaya ra Zuda mara kunna. <sup>33</sup> A sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru; a ka san tan ni woɔrɔ le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgo tun ye ko Yerusa; Sadɔki denmuso tun lo. <sup>34</sup> Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, a ka o le ke. A k'a face Oziyasi ta sira jɔgɔn le tagama fen bee ra. <sup>35</sup> O bee n'a ta, sɔnnikeyɔrɔ minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bɔ yi. Mɔgɔw belen tun be wusunan sarakaw, ani saraka werew bora o sɔnnikeyɔrɔw ra. Yotamu le ka Matigi Ala ta batoso sanfeyɔrɔ donda lalaga.

<sup>36</sup> Ayiwa, Yotamu ta ko tɔw, a ka ko minw bee ke, o sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

<sup>37</sup> O wagati le ra, Matigi Ala ka ke Siri masace Resen, ani Remaliya dence Peka lawuri ye Zuda mɔgɔw kama.

<sup>38</sup> Yotamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemaw suw kere fe, a bemace Dawuda ta masabonba\* kɔnɔ. A dence Ahazi sigira masaya ra a no ra.

### Zuda masace Ahazi ta wagati

(Kibaroyaw flanan 28.1–27)

**16** <sup>1</sup> Remaliya dence Peka ta masaya san tan ni wolonflanan na, Yotamu dence Ahazi sigira masaya ra Zuda mara kunna. <sup>2</sup> A sigira masaya ra k'a si to san mugan. A ka san tan ni woɔrɔ le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. Ko minw terennin lo Matigi Ala, a ta Ala ja kɔrɔ, a ma o ke, i n'a fɔ a bemace Dawuda tun k'a ke cogo min na. <sup>3</sup> A ka Izirayeli masace tɔw ta sira le ta, fɔ ka taga a yere dence di k'a jeni tasuma ra, jow ye; k'a sɔrɔ Matigi Ala tun ka siya minw gben ka o ta jamana di Izirayelimɔgɔw ma, o siyaw le tun be o ko haramuninw jɔgɔn ke. <sup>4</sup> A tun be to ka began sarakaw\* ni wusunan sarakaw\* bɔ sɔnnikeyɔrɔw ra, ani kongoriw kunna, ani yiriba flaburumanw jukɔrɔ.

### Ahazi ka Asiri masace wele

<sup>5</sup> O wagati ra, Siri masace Resen, ani Izirayeli masace Peka, min ye Remaliya dence ye, olugu nana ko o bena ben Zeruzalemu dugu kan. O nana dugu lamini ka masace Ahazi to dugu kɔnɔ, nka o ma se k'a kere. <sup>6</sup> O wagati kelen le ra, Siri masace min ye Resen ye, ale ka Eyilati dugu mina k'a bla Sirikaw ta fanga kɔrɔ tuun. A ka Zuda ta mɔgɔw gben ka bɔ Eyilati dugu kɔnɔ. Edɔmukaw nana sigi Elati, fɔ ka na se bi ma.

<sup>x</sup>15.19 Masace Puli le be wele fana ko Tigilati Pileseri (Masacew flanan 15.29).

<sup>7</sup> Ahazi ka mōgō dōw ci ka taga Asiri masace Tigilati Pileseri fe k'a fō a ye ko: «Ne ye i ta jōn le ye, ani i den; sabari ka na ne bōsi Siri masace ni Izirayeli masace boro, sabu o nana ne kere.»

<sup>8</sup> Wari ni sanin min tun be Matigi Ala ta batoso kōnō, ani min tun be masace ta so naforow ra, a ka o ta, ka o ci Asiri masace ma, ka o ke a ta bonya ye.

<sup>9</sup> Asiri masace sōnna Ahazi ta kuma ma. A wurira ka taga Damasi dugu kama, ka taga o dugu mina, k'a dugumōgōw ce ka taga ni o ye Kiri dugu kōnō, ka sōrō ka Resen yere faga.

### Ahazi ka Alabatosoba cogoya yelema

<sup>10</sup> O kō, Ahazi tagara Damasi, ka taga Asiri masace Tigilati Pileseri kunben. Asirikaw ta sarakabōnanba min tun be Damasi dugu kōnō, masace Ahazi ka o ye minke, a ka cira bla sarakalasebaga Huri ma Zeruzalemu, ka o sarakabōnan cogoya fō a ye, k'a minanw bee tagamasiyen fō a ye, janko a ye a njōgon lalaga. <sup>11</sup> Sarakalasebaga Huri ka o sarakabōnan njōgon lalaga; masace Ahazi tun ka sarakabōnan min cogoya fō k'a to Damasi, a k'a lalaga ka kajna ni o le ye cogo bee ra. Sani masace ye na ka bō Damasi, o y'a sōrō a tun k'a lalaga ka ban.

<sup>12</sup> Masace nana na ka bō Damasi minke, a ka sarakabōnan ye; a gbarara sarakabōnan na, ka taga yelen a san fe. <sup>13</sup> A ka saraka jenitaw\* jeni sarakabōnan kan, ka siman sarakaw bō, ka rezenji sarakaw\* bōn a kan, ka jenjōgōnya sarakaw\* jori seriseri sarakabōnan kan. <sup>14</sup> Matigi Ala ta sarakajenifen siranegeraman min tun be Alabatosoba donda ra, a ka o bō a nō ra; o sarakajenifen tun be a ta sarakabōnankura ni Alabatosoba furance le ra. A k'a bō yi k'a bla a ta sarakabōnankura kere fe, Alabatosoba sahiliyanfan na.

<sup>15</sup> O kō, Masace Ahazi k'a fō sarakalasebaga Huri ye ko: «Sisan i bēna to ka sōgōmada ta saraka jenita, ani wulada ta siman saraka\* bō sarakabōnanba le kan, ani masace ta saraka jenita ni a ta siman saraka, ani jama ta saraka jenitaw, ani o ta siman sarakaw; i ka kan ka o ta rezenji sarakaw fana bōn sarakabōnankura kan, ka saraka jenitaw jori ni saraka tōw jori bee bōn a kan fana. Min ye Matigi Ala ta sarakajenifen siranegeraman ye, ne yere bēna o ke ne ta lagberikeyōrō ye.» <sup>16</sup> Masace Ahazi tun ka fen o fen fō, sarakalasebaga Huri ka o bee ke a cogo ra.

<sup>17</sup> Masace Ahazi ko a ye Alabatosoba ta siranegē wotorow kerefeyōrō waraga ka bō o ra; tasaba minw tun siginin be a kunna, a ka olugu fana bō yi. Minanba koorinin min tun be misitoran siranegeramanw kan, a ka o fana bō yi, ka o bla kabakuruw kan dugu ma. <sup>18</sup> O kō, Asiri masace kosōn, o tun ka bolon min lō Matigi Ala ta batoso kōnō, min tun be wele ko Nenekirilon ta bolon, a ka o gbata bō yi; masacew tun be to ka don Alabatosoba lu kōnō da min fe, a ka o fana datugu.

<sup>19</sup> Ayiwa, Ahazi ta kewale tōw bee, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō. <sup>20</sup> Ahazi nana sa ka taga fara a bemaw kan, o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kōnō. A dence Ezekiysi sigira masaya ra a nō ra.

### Izirayeli masace Oze ta wagati

**17** <sup>1</sup> Zuda masace Ahazi ta masaya san tan ni flanan na, Ela dence Oze sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a signin tun be Samari. A ka san kōnontōn le ke masaya ra. <sup>2</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō. Nka a ta kojugu ma Izirayeli masace tōw ta bō.

<sup>3</sup> Ayiwa, Asiri masace min ye Salimanasarī ye, ale nana masace Oze kere. A sera Oze ra, k'a ta fanga sigi a kan; Oze tun ka kan ka to ka ninsōngō sara a ye. <sup>4</sup> Nka Asiri masace nana a ye ko Oze b'a fe ka ale janfa, sabu Oze tun ka ciraden dōw ci ka taga Misiran masace fe, min tōgo ye ko So; a fana tun te ninsōngō sarara Asiri masace ye tuun san o san, i n'a fō a tun derira k'a ke cogo min na. O ra, Asiri masace ka Oze mina k'a siri ni nēgejōrōkō ye, k'a bla kasō ra. <sup>5</sup> O kō, Asiri masace ni a ta kerekēdenw donna Izirayeli mara yōrō bee ra; o tagara se Samari dugu ma. A ka dugu lamini ka se fō san saba. <sup>6</sup> Oze ta masaya san kōnontōnnan na, Asiri masace ka Samari dugu mina, ka Izirayeli ta mōgōw mina ka taga ni o ye Asiri jamana ra. A tagara dōw bla Hala dugu kōnō, ka dōw bla Habōri bada yōrō ra, Gozan mara ra, ka dōw bla Mēdikaw ta duguw ra.

### Izirayelimōgōw ta kewalejuguw

<sup>7</sup> Ayiwa, o kow bee kera sabu Izirayelimōgōw tun ka Matigi Ala, o ta Ala hake ta, ale Ala min tun ka o labō Misiran jamana ra, ka o bōsi ka bō Misiran masace Farawona ta fanga kōrō. O tun ka batofen werew bato fana.

<sup>8</sup> Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bō Izirayelimōgōw ja, o tun ka o siyaw ta siraw le ta, ani Izirayeli masacew tun ka landa minw ladon jamana kōnō. <sup>9</sup> Izirayelimōgōw tun ka ko dōw ke dogo ra Matigi Ala ra, o ta Ala, ko minw ma ben. O ka sōnnikeyōrōw lalaga kongoriw kan o ta duguw bee ra, k'a ta kerekēdenw ta dugumisenw na ka taga a bla dugu barakamanw bee ra. <sup>10</sup> O ka kabakurujan dōw lōlō, ka sōnnikeyōrōw turu jo musoman Asera tōgo ra kongorijanw bee kunna, ani yiriba flaburumanw bee jukōrō. <sup>11</sup> O ka wusunan sarakaw\* bō o sōnnikeyōrōw ra kongoriw bee kan, k'a ke i n'a fō Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bō o ja. O ka kojuguw ke ka Matigi Ala jusu wuri. <sup>12</sup> O ka o jow sōn, k'a sōrō Matigi Ala tun k'a fō o ye ko o kana o ke.

<sup>13</sup> Matigi Ala tun ka ciraw, ani ladibaga caman ci, ka taga Izirayelimōgōw, ani Zuda ta mōgōw bee lasōmi, k'a fō o ye ko: «Aw ye aw ta sirajuguw dabla. Aw ye ne ta kumaw lamen, ka ne ta ciw sira tagama. Ne ka

sariya minw yira aw bemaw ra, ani ne ta baaraden minw ye ciraw ye, ne ka olugu ci aw fe ni o sariya kelen min ye, aw ye o bee sira tagama.»

<sup>14</sup> Nka o tun ma o kuma lamèn; o ka o torokun gbeleya, k'a ke i ko o bema minw tun ma la Matigi Ala ra, o ta Ala. <sup>15</sup> O banna Ala ta cifoninw na; Ala tun ka jenjogonya min don ni o bemaw ye, o ka o cen. A tun ka kuma minw fo o ye k'a gbeleya, o ma o jate. O ka o yere bla batofen gbansanw batori le ra; a laban olugu yere fana kera fengbansanw ye. O siginin be siya minw ce ra, o ka o siyaw le ladegi, k'a soro Matigi Ala tun k'a fo o ye ko o kana o siyaw ladegi.

<sup>16</sup> O banna Matigi Ala, o ta Ala ta kumaw bee ma. O ka siranege yeele ka o ke misiden bisigya fla ye, ka o bato. O ka berew turu jo musoman Asera tøgø ra, ka o bato. O ka karo ni lolow bee bato; jo min ye Baali\* ye, o ka o fana bato. <sup>17</sup> O ka o dencew ni o ta denmusow di ka o don tasuma ra, ka o ke sarakaw ye. O tagara lagberikebagaw fe ka subagayakow ke. O ka kojugu ke Matigi Ala ja koro, ka o yere bla o kow le ra, janko ka Matigi Ala jusu bo.

<sup>18</sup> O le koson, Matigi Ala dimina Izirayelimogow koro kosebe, ka o gben ka bo a yere ja koro. Zuda ta mogow doron le torna o ta mara ra. <sup>19</sup> Nka hali Zuda ta mogow fana tun ma Matigi Ala, o ta Ala ta kumaw lamèn. Olugu fana tun ka Izirayelimogow ta sira jøgon le ta.

<sup>20</sup> O koson Matigi Ala banna Izirayelimogow ta durujaw bee ra. A ka o labla benkannikebagaw ye, ka o lamaroya. O ko fe, a ka o gben ka taga fo yorjan.

<sup>21</sup> Tuma min na Ala tun ka Izirayelimogow faran ka bo Dawuda ta somogø tow ra, o tun ka Nebati dence Yerobohamu le ke o ta masace ye; ale le ka Izirayelimogow lafiri ka bo Matigi Ala ko, k'a to o ka jurumunba ke. <sup>22</sup> Yerobohamu tun ka jurumun o jurumun ke, Izirayelimogow tun ka o bee jøgon ke. O ma faran o jurumunw si ra, <sup>23</sup> fo lon min na Matigi Ala nana Izirayelimogow gben ka bo a yere ja koro, i na fo a tun ka o lasomni cogo min na a ta baaradenw ta kuma sababu ra, minw ye ciraw ye, a tun ka minw ci o fe. O ka Izirayelimogow ce ka bo o ta jamana ra ka taga ni o ye Asiri jamana ra. O torna o yor le ra fo ka na se bi ma.

### Siya minw nana sigi Samari

<sup>24</sup> Asiri masace ka mog døw ce ka bo Babiloni\*, ani Kuta, ani Ava, ani Hamati, ani Sefarivayimu duguw kono, ka taga olugu sigi Samari duguw kono Izirayelimogow no ra. Olugu ka Samari duguw mina ka sigi o duguw ra. <sup>25</sup> Nka olugu nana sigi o duguw kono wagati min na, olugu tun te Matigi Ala batora. O koson Matigi Ala ka jaraw lana o kama ka na mog caman faga o ra. <sup>26</sup> O tagara a fo Asiri masace ye ko: «I ka mog minw wuri ka bo o ta yorw ra ka taga o bla Samari duguw ra, o mogow ma o yor jamana ta ala batocogo lön. O jamana ta ala ka jaraw bla ka na o ce ra, janko ka o faga, sabu o ma o ala batocogo lön.»

<sup>27</sup> Masace k'a fo mogow ye ko o ka Izirayelimogó minw mina ka labo jamana kono, ko o ye o sarakalasebaga do laseko yi, ale ye taga sigi yi, ka o jamana ta ala batocogo yira mogow ra.

<sup>28</sup> A kera ten, sarakalasebaga minw tun minana ka bo Samari, olugu ra kelen tagara sigi Beteli, ka to ka mogow karan, o ka kan ka Matigi Ala bato cogo min na.

<sup>29</sup> Nka o siyaw bee kelen kelen nana o yere ta yor ta batofen døw lalaga. Samarikaw yere tun ka sonnikoyor minw lo kongoriw kan, o ka o batofenw bla o bonw le kono, o ta duguw ra. <sup>30</sup> Minw tun bora Babiloni, olugu ka Sukoti Benoti ta ala lalaga. Minw tun bora Kuti, olugu ka Nerigali ta ala lalaga. Minw tun bora Hamati, olugu ka Asima ta ala lalaga. <sup>31</sup> Minw tun bora Ava, olugu ka Nibasi ni Taritaki ta alaw lalaga. Sefarivayimukaw tun be o dencew jeni tasuma ra ka ala minw bato, o alaw le tun ye Adarameleki ni Anameleki ye; olugu le tun ye Sefarivayimukaw ta alaw ye. <sup>32</sup> O tun be Matigi Ala fana bato, nka o bee n'a ta, o yere tun ka sarakalasebaga døw sigi o yere ye, minw tun be sarakaw bo sonnikoyorw ra kongoriw kunna. O sarakalasebaga tun bora jamana fan bee ra. O sarakalasebaga tun be to ka sarakaw bo sonnikoyorw le ra. <sup>33</sup> O ra, o tun be Matigi Ala batora, nka o fana tun be o yere ta batofenw batora, ka kaja ni o yere ta jamana ta landaw ye, o tun bora jamana min na.

<sup>34</sup> Fo ka na se bi ma, o siyaw belen be o ta landakow le kera; o te siran Matigi Ala ja. Matigi Ala tun ka cifoninw, ani kolatigeninw, ani sariyaw, ani kuma minw fo Yakuba ta duruja ye, minw tøgø lara ko Izirayelimogow, o siyaw te o kow si sira tagamana.

<sup>35</sup> Matigi Ala tun ka jenjogonya\* don ni Izirayelimogow ye, k'a fo o ye ko: «Aw kana ala werew bato; aw kana aw kinbiri gban ala werew koro ka o bato, ka saraka bo o ye. <sup>36</sup> Ne Matigi Ala, ne min ka aw labo Misiran jamana ra ne ta sebagayaba ani ne ta fanga baraka ra, aw ka kan ka ne le bato. Aw ka kan ka aw yere majigi ne le ye, ka sarakaw bo ne ye. <sup>37</sup> Ne ka cifoninw, ani kolatigeninw, ani sariyaw, ani kuma minw sebe, ka o di aw ma, aw ka kan ka o le ke, k'a sira tagama tuma bee; aw kana ala werew bato. <sup>38</sup> Ne ka jenjogonya min don ni aw ye, aw kana jina o ko. Ne b'a fo aw ye tuun ko aw kana ala werew bato. <sup>39</sup> Aw ka kan ka ne le bato, ne min ye Matigi Ala ye, aw ta Ala; sabu ne le be se ka aw kisi ka bo aw juguw bee boro.»

<sup>40</sup> Nka o siyaw ma son ka mènni ke. O torna o ta landakorow le kan. <sup>41</sup> O tun be Matigi Ala batora, nka o bee n'a ta, o tun be o ta jow sonna belen. Fo ka na se bi ma, o ta denw, ani o mamadenw b'a kera ten le; o b'a kera i na fo o bemaw tun k'a ke cogo min na.

## Zuda masace Ezekiyasi ta masaya damina

(Kibaroyaw flanan 29.1–2)

**18**<sup>1</sup> Izirayeli masace Oze, min tun ye Ela dence ye, ale ta masaya san sabanan na, Ahazi dence Ezekiyasi sigira masaya ra Zuda mara kunna. <sup>2</sup> A sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san mugan ni kɔnɔntɔn le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Abi; Jakariya denmuso tun lo. <sup>3</sup> Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔrɔ, a ka o le ke. A k'a ta ko bee ke i n'a fɔ a bəmace Dawuda tun k'a ke cogo min na. <sup>4</sup> A ka sɔnnikeyɔrɔw cen ka bɔ kongoriw kunna; a ka kabakurujanw cici, ka jo musoman Asera ta berew tigetige. Cira Musa tun ka siranegesa min lalaga, a ka o tigetige, sabu Izirayelimɔgɔw tun be to ka wusunan sarakaw\* bɔ o siranegesa ye. O tun ka o sa tɔgɔ la ko Nehusitan.

<sup>5</sup> Ezekiyasi k'a jigi la Matigi Ala kan, Izirayeli ta Ala. Zuda masace minw tun temena a ja, ani minw nana a kɔ fe, a jɔgɔn masacejuman ma sɔrɔ olugu si ra. <sup>6</sup> A tugura Matigi Ala le kɔ, a fana ma jɛngɛ ka bɔ a kɔ ka taga fan si ra; Matigi Ala tun ka kuma minw fɔ cira Musa ye, a ka o bee sira tagama. <sup>7</sup> Matigi Ala fana tora ni a ye, k'a to a ka nafa sɔrɔ a ta koketaw bee ra. A nana muruti Asiri masace ma, a ma sɔn ka to ale ta fanga kɔrɔ tuun.

<sup>8</sup> A ka Filisikaw kere ka se o ra, ka o gben ka taga se fɔ Gaza, ka o duguw ni a maraw bee halaki, k'a ta dugu barakamanw ra, ka taga a bla kerekedenw ta dugumisenw na.

### Asirikaw ka Samari dugu mina

<sup>9</sup> Ezekiyasi ta masaya san naaninan na, Asiri masace Salimanasari ni a ta kerekedjama tun wurira ka na Samari dugu kama, ka na dugu lamini; o kera Izirayeli masace Oze, Ela dence ta masaya san wolonflanan le ra. <sup>10</sup> Sani san saba ce, o tun ka dugu mina; o tun kera Ezekiyasi ta masaya san wɔɔrɔnan na. Samari dugu tun minana Izirayeli masace Oze ta masaya san kɔnɔntɔnnan le ra. <sup>11</sup> Asiri masace tun ka Izirayelimɔgɔw mina ka taga ni o ye Asiri. A tun tagara ni dɔw ye Hala dugu kɔnɔ, ka taga ni dɔw ye Habɔri bada yɔrɔw ra, Gozan mara ra, ka taga ni dɔw ye Medikaw ta duguw ra. <sup>12</sup> O kow tun kera o ra, sabu Izirayelimɔgɔw tun ma sɔn ka Matigi Ala, o ta Ala ta kuma le lamen; Ala tun ka jɛnɛgɔnɔya\* min don ni o ye, o ka o cen. Matigi Ala ta baaraden Musa tun ka kuma minw bee fɔ o ye, o ma o si lamen, o fana m'a sira tagama.

### Asirikaw nana Zuda ta mɔgɔw kere

(Ezayi 36.1; Kibaroyaw flanan 32.1)

<sup>13</sup> Masace Ezekiyasi ta masaya san tan ni naaninan na, Asiri masace Senakeribu nana Zuda mara ta dugu barakamanw bee kere ka o duguw mina. <sup>14</sup> A kera ten minke, Zuda masace Ezekiyasi ka cira bla ka taga Asiri masace fe Lakisi, k'a fɔ a ye ko: «Ne firira; i kana ne kere tuun. Ni i ka warida min ben ne kan, ne bəna to ka o sara i ye.»

Asiri masace ko Ezekiyasi ka kan ka warigbe kilo waga tan, ani sanin kilo waga kelen le sara ale ye.

<sup>15</sup> Warigbe min bee tun be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ani masaso ta naforow ra, Ezekiyasi ka o bee ta ka taga o di a ma. <sup>16</sup> Hali a tun ka sanin min nɔrɔ Matigi Ala ta batoso dondaw ni a daw sanfeyɔrɔw kan, a ka o bee wɔrɔ ka bɔ yi, ka o di Asiri masace ma.

### Asirikaw nana Zeruzalemu dugu lamini

(Ezayi 36.2–22; Kibaroyaw flanan 32.9–16)

<sup>17</sup> Asiri masace k'a ta kerekedjama kuntigiba, ani a ta masaso kɔrsibagaw kuntigiba, ani a ta kerekuntigiba ci ka bɔ Lakisi ka taga masace Ezekiyasi fe Zeruzalemu ni kerekedjama dɔ ye. O tagara se Zeruzalemu; ji min be dugu sanfeyɔrɔ ra, o tagara lɔ o jisira kɔrɔ, fanikobagaw ta foro sira kan. <sup>18</sup> O perenna, k'a fɔ ko o b'a fe ka kuma ni masace ye. Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta so kɔrsibaga ye, ani Sebina, min ye səberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha, min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu bɔra dugu kɔnɔ ka taga o kunben.

<sup>19</sup> Asiri masace ta kerekuntigiba k'a fɔ o ye ko: «Aw ye taga a fɔ Ezekiyasi ye, ko masaceba, Asiri masace ko: <O tuma ele jigi lanin be jɔntigi le kan sa? <sup>20</sup> Ele ko, ko kere hakiri ni kerekedjama be ele fe; nka o ye kuma gbansan le ye. Ele ka i jigi la jɔntigi le kan ko i be murutira ne ma? <sup>21</sup> A fle, i be i jigi lara Misiran masace le kan, k'a sɔrɔ ale ye kara kunkurun le ye; ni mɔgɔ o mɔgɔ k'a jigi la a kan, a be o tigi boro sɔgɔ k'a mandimi. Can lo de, Misiran masace Farawona be ten le; ni ele mɔgɔ o mɔgɔ ka i jigi la a kan, a be o le ke i ra.

<sup>22</sup> «<Aw be se k'a fɔ ne ye ko: An jigi be Matigi Ala, an ta Ala le kan! O tuma ele Ezekiyasi yere ma o Ala kelen ta sɔnnikeyɔrɔw ni a ta sarakabɔnanw le cici, k'a fɔ Zuda mara mɔgɔw ni Zeruzalemukaw ye ko o ka kan ka Ala bato Zeruzalemu dugu ta sarakajenifɛn\* dɔrɔn le kan wa?

<sup>23</sup> «<Ayiwa, sisan, i ka kan ka ben le jini ni ne matigice ye, min ye Asiri masace ye. Ni o kera, ne bəna so waga fla di i ma, ni i be se ka mɔgɔ sɔrɔ min bəna o bori kɔni. <sup>24</sup> Ele be se ka mun le ke ka anw ta kerekuntigiba kelen dɔrɔn lalɔ, hali ni a kera ne matigice ta kuntigiw bee ra fitini ye? Aw jigi be Misiran masace le kan, ko olugu bəna sowotorow, ani sotigiw di aw ma ke! <sup>25</sup> O tuma ele b'a miiri ko ne be se ka wuri ka na nin yɔrɔ

halaki ni a ma ke Matigi Ala yere sago ye wa? Matigi Ala yere le k'a fo ne ye ko: Taga nin jamana kama ka taga a halaki.» »

<sup>26</sup> Hilikiya dence Eliyakimu, ani Sebina, ani Yoha, olugu k'a fo Asiri masace ta kerekuntigiba ye ko: «Sabari, ka kuma i ta jōnw fe aramekan na; an be o men. I kana kuma an fe heburukan na, k'a to mōgo tō minw be dugu kogo kan olugu y'a men.»

<sup>27</sup> Asiri masace ta kerekuntigiba ka o jaabi ko: «O tuma ne matigice ka ne ci ko ne ye na nin kumaw fo ele ni i matigice dōrōn le ye wa? A ka ne ci nin mōgōw bēe le fe, nin mōgo minw sigisiginin be kogo kan, minw bēna o yere ta sokotaga domu, ka o yere negeneji min i n'a fo ele yere.»

<sup>28</sup> O kō, Asiri masace ta kerekuntigiba k'a kun kōrōta, ka peren ni a fanga bēe ye k'a fo heburukan na, ko: «Aw ye masaceba ta kuma lamen, Asiri masace! <sup>29</sup> Masace ko: Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, sabu a tena se ka aw bōsi ka bō ne boro. <sup>30</sup> Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, ko aw ye aw yere karifa Matigi Ala ma, ko sigiya t'a ra, Matigi Ala bēna aw bōsi, ko aw ta dugu tena to Asiri masace boro.

<sup>31</sup> «Aw kana Ezekiyasi lamen. Asiri masace ko: Aw ye ben don ni ne ye, aw ye aw yere di ne ma. Ni o kera, aw bēe bēna aw ta forow rezēnmōw sōrō k'a domu, ka aw ta torosunw denw domu, ka aw ta kōlōnw ji min, <sup>32</sup> sani ne ye na aw ta ka taga ni aw ye aw ta jamana jōgōn dō ra, siman ni duven be jamana min na caman, domuni ni rezensunw be jamana min na caman, oliviyesunw, ani li be jamana min na caman. O ra, sani aw ye to yan ka na sa, aw bēna janamanya le. Aw kana Ezekiyasi lamen, sabu a be aw lafirira le, ko Matigi Ala bēna aw bōsi.

<sup>33</sup> «Yala siya tōw ta alaw sera ka o kisi ka bō Asiri masace boro wa? Hamatikaw ni Aripadikaw ta alaw sera ka mun le ke? <sup>34</sup> Sefarivayimukaw, ani Henakaw, ani Ivakaw ta alaw sera ka mun ke? Yala o sera ka Samarikaw kisi ka bō ne boro wa? <sup>35</sup> Jamanaw bēe ra, jamana juman ta ala le sera k'a kisi ka bō ne boro, ka na a fo ko Matigi Ala bēna Zeruzalemu kisi ka bō ne boro?»

<sup>36</sup> Ayiwa, Zuda ta mōgōw bēe jera, o ma foyi fo, sabu masace Ezekiyasi tun k'a fo o ye ko o kana a jaabi.

<sup>37</sup> O kō, Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta lu kōrsibaga ye, ani Sebina min ye seberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu sekōra ka taga Ezekiyasi fe; o tun ka o ta deregew faranfaran. Asiri masace ta kerekuntigiba tun ka kuma minw fo, o tagara o bēe lakari Ezekiyasi ye.

### Ezekiyasi ka hakiri pini cira Ezayi fe

(Ezayi 37.1–7; Kibaroyaw flanan 32.20–23)

**19** <sup>1</sup> Masace Ezekiyasi ka o kuma men minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka bōrfani don a yere ra, ka taga Matigi Ala ta batoso kōnō. <sup>2</sup> A k'a ta so kōrsibagaw kuntigi Eliyakimu ni a ta seberikebaga Sebina, ani sarakalasebagaw bēe ta cekorōbaw ci ka taga cira Ezayi fe, Amōzi dence. O bee tun ka bōrfaniw le don o yere ra. <sup>3</sup> O tagara a fo Ezayi ye ko Ezekiyasi ko: «Bi lon ye jusukasilon, ani hakebōlon, ani maroyalon le ye; sabu an ta kera i ko den minw worowagati sera, nka baraka te bamusow ra ka o woro. <sup>4</sup> A be se ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala ka Asiri masace ta kerekuntigiba ta kumaw bēe men, a matigice k'a ci ka na Ala janaman mafiyenya ni kuma minw ye. A be se ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala bēna o mafiyenya juru sara Asiri masace ra. O koson mōgo tō minw belen janaman tora, sabari, i ye Ala daari olugu ye.»

<sup>5</sup> Masace Ezekiyasi ta jamana kuntigiw tagara Ezayi fe ni o kumaw ye. <sup>6</sup> Ezayi ka o jaabi ko: «Aw ye taga a fo aw matigice ye ko Matigi Ala ko: I ka kuma minw men, Asiri masace ta kuntigiw nana ne dōgoya ni kuma minw ye, o kumaw kana i lasiran. <sup>7</sup> A fle, Asiri masace bēna kibaroya dō men; ni a ka o kibaroya men, ne bēna a kōnōnsu k'a to a ye a latige ko a be sekō a yere ta jamana ra. Ni a sekōra yi, ne bēna a to o ye a faga ni kerekemuru ye.» »

### Sanakeribu ta sēbe ka Ezekiyasi lasiran

(Ezayi 37.8–13; Kibaroyaw flanan 32.17)

<sup>8</sup> Ayiwa, Asiri masace ta kerekuntigiba nana a men ko Asiri masace bōra Lakisi, ka taga Libina dugu kēre. A wurira ka taga Asiri masace kō o yōrō ra. <sup>9</sup> Nka Asiri masace nana kibaroya dō men, ko Etiyopi masace min ye Tiraka ye, ko ale ni a ta kerekkejama wurira ko o bēna a kēre. Asiri masace ka o men minke, a ka ciraden werew ci tuun Ezekiyasi fe ni sēbe dō ye, k'a fo a ye ko: <sup>10</sup> «Aw ye taga a fo Zuda masace Ezekiyasi ye, ko: I kana a to i ta Ala ye i lafiri gbansan, ko i ka i jigi la ale kan minke, ko o ra, Asiri masace tena se ka Zeruzalemu dugu mina. <sup>11</sup> Asiri masacew ka min ke jamana tōw bēe ra, i yere ka o ye. O ka o bēe halaki le pewu! Ele ko ele le bēna bōsi wa? <sup>12</sup> Ne bemaw ka siya minw halaki, siya minw tun be Gozan dugu kōnō, ani Haran dugu, ani Resefu dugu, ani Edēni ta mōgo minw tun be Telasari, yala o siyaw ta alaw sera ka o kisi wa? <sup>13</sup> Hamati ni Aripadi ni Sefarivayimu ni Hena ni Iva ta masacew be min sisan?» »

## Ezekiyasi ta daariri

(Ezayi 37.14–20)

<sup>14</sup> Ezekiyasi ka sebe mina ciradenw boro, k'a karan; o ko, a tagara Matigi Ala ta batoso kono. A ka sebe dayele Matigi Ala ja koro. <sup>15</sup> Ezekiyasi ka Matigi Ala daari, k'a fo a ye ko:

«Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, ele min signin be seruben melekew kunna. Ele kelen le ye dugukolo masayaw bee ta Ala ye. Ele le ka sankolo ni dugukolo dan. <sup>16</sup> Matigi Ala, i toro malo ka ne lamen! Matigi Ala, i ja yele ka fleri ke! Senakeribu k'a ta ciraden ci ka na ele Ala janaman mafiyenya ni kuma minw ye, o lamen!

<sup>17</sup> Matigi Ala, can lo ko Asiri masacew ka siya taw, ani o ta jamanaw halaki, <sup>18</sup> ka o ta alaw jeni tasuma ra. Nka o alaw fana tun te ala janamanw ye; mogow yere boro ka fen minw lalaga ni yiri ni kabakuru ye, o lo; o koson o sera ka o halaki. <sup>19</sup> O ra, ne Matigi Ala, an kisi ka bo Senakeribu boro, k'a to dunupa masayaw bee y'a lon ko ele Matigi Ala kelenpe le ye Ala ye.»

## Matigi Ala ka Ezekiyasi ta daariri jaabi

(Ezayi 37.21–35)

<sup>20</sup> Amazi dence Ezayi ka cira bla ka taga a fo Ezekiyasi ye ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: «I ka daariri min ke ne fe Asiri masace Senakeribu ta ko ra, ne ka o men. <sup>21</sup> Matigi Ala ka min fo Asiri masace kama, o ye nin ye; a ko:

Siyon dugu be ele mafiyenya le, ka i logob; Zeruzalemu dugu cepumanba be yerekko i ma, ka a kun yuguyugu.

<sup>22</sup> Ele ka ne le mafiyenya, ka ne le dogoya wa?

Ele sonna ka kuma k'a yira ne le ra wa?

Ele ka i ja don ne le ra wa,

ne min ye Izirayeli ta Ala saninman ye?

<sup>23</sup> I ka i ta ciradenw ci ka na ne le mafiyenya, ne Matigi Ala!

I ko: «Ne ta sowotoro caman sababu ra,

ne yelenma fo kuruw kunna,

ka taga se fo Liban jamana cemance ra;

ne ka Liban sediriyiriw bee ra jamijanw tige,

ani siperesiyiriw bee ra pumanmanw.

Ne bena yelen kuruw bee ra jamijan kunna,

ka taga don fo o ta yirituba yere kono.

<sup>24</sup> Ne ka kolonw sogi jamana werew ra ka o ji min.

Ne bena ne sen la Misiran jamana kono ka Nili bajiw bee ja.»

<sup>25</sup> «Ayiwa, o tuma ele m'a lon ko ne kitira nin kow ra kabini wagatijan wa?

Kabini fofoflo, ne tun ka kow minw laben, sisan ne be o le kera.

Ne k'a latige ko ele bena dugu barakamanw halaki, ka o ke tomow ye.

<sup>26</sup> O duguw ta mogow baraka banna,

jatige ni maroya ka o mina.

O kera i ko kongobinw,

i ko bin nuguninw,

i ko binjalan min be bon kunna;

a kogbari be ja.

<sup>27</sup> «Nka ne ka ele sigituma lon,

ka i botuma lon, ka i dontuma lon,

ani wagati min i jusu be bo ne kama.

<sup>28</sup> Ayiwa, i n'a fo i jusu bora ne kama,

i ta wasokanw fana sera ne toro ma,

ne bena ne ta nunnanege don i nun na, ka ne ta karafe don i da ra,

i nana sira min fe, ne bena sekni i ye o sira kelen fe.

<sup>29</sup> «Ayiwa, ele Ezekiyasi, nin bena ke tagamasiyen ye ele fe: Simankise minw benbenna foro kono ka falen o yere ma, aw bena o siman le domu jinan. San were, minw bena falen o yere ma tuun, aw bena o le domu. Nka a san sabanan, aw yere le bena aw ta siman dan, k'a tige, k'a domu; ka aw ta rezeforow sene, k'a den domu.

<sup>30</sup> «Ni o kera, Zuda ta mogot minw janaman tora, olugu bena ke i ko yiri min ka lilinkuraw bo, k'a lilinw don fo dugukolo jukoro, ka nugu kura ye tuun, fo ka den.

<sup>31</sup> «Can lo, mɔgɔ dɔw belen bəna wuri Zeruzalemu dugu kɔnɔ, mɔgɔ dama dama bəna kisi, ka lɔ Siyon kuru\* kan. Fangatigi Ala bəna o le ke aw ye a ta kanuyaba kosɔn.

<sup>32</sup> «O kosɔn Matigi Ala ka min fɔ Asiri masace ko ra, o ye nin ye: ‹Asiri masace tena don nin dugu kɔnɔ, a tena mɔgɔ si bon ni a ta bijew ye, a tena mɔgɔ si kere ni a ta negebennan ye, a tena yelenyɔrɔ lɔ ka yelen o kan ka dugu kere.»

<sup>33</sup> «A nana sira min fe, a bəna sekɔ o sira kelen le fe. A tena don nin dugu kɔnɔ fiyewu! Ne Matigi Ala, ne le ko ten.»

<sup>34</sup> «Ne le bəna nin dugu tanga, k'a bɔsi, ne yere tɔgɔ kosɔn, ani ne ta jɔnce Dawuda kosɔn.»

### Ala ta mɔgɔw kisicogo

(Ezayi 37.36–38; Kibaroyaw flanan 32.21–22)

<sup>35</sup> O lon su fe, Matigi Ala ta meleke bɔra ka na Asirika cε waga kemε ni biseegi ni waga looru faga (185 000). Mɔgɔ tɔw wurira sɔgɔmada fe minke, o ka suw ye yɔrɔ bɛe ra. <sup>36</sup> A kera ten minke, Asiri masace Senakeribu sekɔra ka taga sigi Ninive dugu kɔnɔ. <sup>37</sup> Nka lon dɔ, k'a kinbiri gbannin to a ta ala ta sɔnnikebon kɔnɔ, min bɛ wele ko Nisirɔki, a yere dence minw ye Adarameleki ni Sareseri ye, olugu nana ben a kan k'a faga ni kerekemuru ye, ka bori ka taga Ararat jamana ra. A dence Esari Hadɔn sigira masaya ra a nɔ ra.

### Masace Ezekiyasi ka Ala daari a ta bana ko ra

(Ezayi 38.1–8; Kibaroyaw flanan 32.24)

**20** <sup>1</sup>O wagati ra, Ezekiyasi nana bana, fɔ a tun be pini ka sa. Amɔzi dence Ezayi tagara a fe, ka taga a fɔ a ye ko: «Matigi Ala ko i ye i ta lu kopaw laben, sabu i bəna sa; i tena kəneya ka bɔ nin bana ra.»

<sup>2</sup>Ezekiyasi k'a ja munu bon kogo fan na, ka Matigi Ala daari; a ko: <sup>3</sup>«E, Matigi Ala, i hakiri to ne ra, sabu ne tugura i kɔ ni kankelentigya le ye, ni ne jusukun bɛe ye; ko min ka di i ye, ne ka o le ke.» Ezekiyasi ka o fɔ minke, a kasira kosebe.

<sup>4</sup>O y'a sɔrɔ Ezayi tun bɔra bon kɔnɔ, nka a tun ma bɔ lu kɔnɔ ban; Matigi Ala kumana a fe k'a fɔ a ye ko: <sup>5</sup>«Taga a fɔ Ezekiyasi ye, ale min ye ne ta mɔgɔw pamɔgɔ ye, ko Matigi Ala, a bemace Dawuda ta Ala ko: ‹Ne ka i ta daariri men, ne ka i ta naji fana ye. Ne bəna i kəneya. Sinikene, i bəna taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ. <sup>6</sup>Ne bəna sanji tan ni looru fara i si kan. Ne bəna ele ni nin dugu bɔsi ka bɔ Asiri masace boro. Ne bəna nin dugu kisi ne yere tɔgɔ bonya kosɔn, ani ne ta jɔnce Dawuda kosɔn.»

<sup>7</sup>Ezayi k'a fɔ mɔgɔw ye ko o ye na ni toromɔ siri kelen ye. O nana ni o ye, o ka o lala Ezekiyasi ta joriw kan; Ezekiyasi kəneyara.

<sup>8</sup>Ezekiyasi tun ka Ezayi jininka ko tagamasiyen juman le bəna a yira ko Matigi Ala bəna ale kəneya, k'a to ale ye taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ o lon tere sabanan. <sup>9</sup>Ezayi tun k'a fɔ a ye ko: «Matigi Ala bəna nin tagamasiyen le ke i ye, k'a yira i ra ko a ka kuma min fɔ, ko a bəna o ke: Suma bəna bɔ a nɔ ra. Yala i b'a fe suma ye taga ja fe ka se fɔ senlayɔrɔ tan wa, walama a ye sekɔ kɔ fe ka se senlayɔrɔ tan le?» <sup>10</sup>Ezekiyasi ko: «K'a fɔ ko suma ye taga ja fe ka se senlayɔrɔ tan, o te kogbelen ye. Ne b'a fe suma ye sekɔ kɔ fe le ka se senlayɔrɔ tan.» <sup>11</sup>Ayiwa, cira Ezayi ka Matigi Ala daari; Matigi Ala k'a to suma sekɔra ka taga kɔ fe fɔ senlayɔrɔ tan, Ahazi ta so yelenyɔrɔ kan<sup>y</sup>.

### Babilɔni masace ta ciradenw nana Ezekiyasi fe

(Ezayi 39)

<sup>12</sup>Ayiwa, o wagati kelen na, Babilɔni masace Merodaki Baladan, min ye Baladan dence ye, ale ka Ezekiyasi ta bana kibaroya men minke, a ka sebe dɔ ke, ka bonya dɔ la o kan, ka o ci Ezekiyasi ma. <sup>13</sup>Ezekiyasi ka o ciradenw minako ja. Fen o fen tun be Ezekiyasi ta fenmarayɔrɔw ra, a ka o bɛe yira o ciradenw na: warigbe ni sanin, ani kasadiyananw, ani turu kasadimanw; a k'a ta kerekeminanw bɛe yira o ra, ani a ta naforow bɛe. Foyi le ma to a ta masaso kɔnɔ, ani a ta mara bɛe kɔnɔ, ni Ezekiyasi ma min yira o ciradenw na.

<sup>14</sup>O kow kɔ, cira Ezayi nana masace Ezekiyasi fe, ka na a jininka ko: «Nin mɔgɔw bɔra min le? O nana mun le fɔ i ye?» Ezekiyasi ko: «O bɔra jamanajan dɔ le ra, fɔ Babilɔni\*.» <sup>15</sup>Ezayi k'a jininka tuun ko: «O ka mun ni mun le ye i ta so kɔnɔ?» Ezekiyasi ko: «Fen o fen be ne ta masaso kɔnɔ, o ka o bɛe ye! Foyi ma to ne ta naforow ra, ni ne ma min yira o ra.»

<sup>16</sup>Ezayi k'a fɔ Ezekiyasi ye ko: «Matigi Ala ta kuma lamen: <sup>17</sup>Lon dɔ, bəna se, fen o fen be i ta masaso kɔnɔ, i bemaw ka fen o fen lajen fɔ ka na se bi ma, o bəna na o fenw bɛe cε ka taga ni o ye Babilɔni; foyi tena to. Matigi Ala ko ten. <sup>18</sup>O bəna i yere mamaden dɔw mina, i yere worodenw ta denw, ka taga ni olugu ye, ka taga o bɔ ceya ra, ka o bla Babilɔni masace ta masaso kɔnɔ.»

<sup>19</sup>Ezekiyasi ka Ezayi jaabi ko: «I ka Matigi Ala ta kuma min fɔ ne ye, o ka ji; sabu həra ni jasuma bəna ke jamana kɔnɔ ne yere ta tere bɛe ra.»

<sup>y</sup>20.11 Mɔgɔw tun be suma cogoya fe o yelenyɔrɔ kan, janko ka wagati jate lɔn.

<sup>20</sup> Ayiwa, Ezekiyasi ta kewale tōw bēe, a ta cefariya, a ka dinga min sogi dugu kōnō, ka jisira bō dugu

kogo jukōrō ka ji lana Zeruzalemu dugu kōnō, o kow bēe sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō.

<sup>21</sup> Ezekiyasi sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Manase sigira masaya ra a nō ra.

### Zuda masace Manase ta wagati

(Kibaroyaw flanan 33.1–10, 18–20)

**21** <sup>1</sup> Manase sigira masaya ra k'a si to san tan ni fla; a ka san bilooru ni looru le kē masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tōgō tun ye ko Hefusiba. <sup>2</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō. Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bō Izirayeli jamana ra, a ka o siyaw ta ko haramuninw pōgōn le kē. <sup>3</sup> A face Ezekiyasi tun ka sōnnikeyōrō minw cici ka bō kongoriw kan, a ka o bee lalaga kokura tuun. Jo min ye Baali\* ye, a ka sarakabōnan dōw lō o jo tōgō ra. A ka bere dō turu jo musoman Asera tōgō ra, i n'a fō Akabu min tun ye Izirayeli masace ye fōlōfōlō, ale tun k'a ke cogo min na. A k'a kinbiri gban ka karo ni lolow bēe bato. <sup>4</sup> A ka sarakabōnan werew lō Matigi Ala ta batoso kōnō; k'a sōrō Matigi Ala tun k'a fō ko ale kelen tōgō le ka kan ka bato o yōrō ra Zeruzalemu.

<sup>5</sup> A ka sarakabōnan dōw lō karo ni lolow bēe tōgō ra, Matigi Ala ta batoso lukene fla bēe kōnō. <sup>6</sup> A k'a dence di o k'a jeni tasuma ra k'a ke saraka ye. A tun be lagberi kē, ka subagayakow kē. A ka mōgō dōw sigi, minw bē suw wele, ka lagberi kē. A ka dō fara a ta kojugu kan Matigi Ala ja kōrō, ka Matigi Ala jusu bō. <sup>7</sup> A tun ka jo musoman Asera ta tagamasiyen min lalaga, a ka o bla Ala ta batoso kōnō, k'a sōrō Matigi Ala tun k'a fō Dawuda ye, ka na a fō a dence Sulemani fana ye o so ko ra, ko: «Ne ka nin batoso ani nin Zeruzalemu dugu le jianawoloma Izirayeli mara bēe ra, ka ne tōgō sigi nin yōrō ra wagati bēe, ani tuma bēe. <sup>8</sup> Ne ka kuma minw fō Izirayelimōgōw ye, ni o ka o lamēn ka o sira tagama, ani ne ta baaraden Musa ka sariya minw bēe yira o ra ni o ka o sira tagama, o tuma ne ka jamana min di o bemaw ma, ne tena o gben ka taga yōrō si ka bō o jamana kōnō tuun.» <sup>9</sup> Nka mōgōw ma Ala lamēn. Manase ka o lafiri; Matigi Ala tun ka siya minw halaki ka bō Izirayelimōgōw ja, o ka kojugu ke ka temē hali o siyaw kan.

### Zuda mara labancogo

<sup>10</sup> O kera minke, Matigi Ala ka kuma don a ta ciraw da ra, minw ye a ta baaradenw ye, ko: <sup>11</sup> «Zuda masace Manase ka ko haramuninw le kē. Amōrikaw tun kōnna ka kojugu minw ke ale ja, ale ta kojugu belen nana temē olugu ta kan. A ka Zuda mara mōgōw bla jurumun na ni a ta joson ye. <sup>12</sup> O ra, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: «Ne bēna kojuguba dō ben Zeruzalemkaw, ani Zuda mara mōgōw kan; ni mōgō o mōgō toro ka na o ko men, o tigi bēna kabakoya fō ka manwu. <sup>13</sup> Ne ka juru min ke ka Samari dugu suma, ani ne ka sumanikefen min ke ka Akabu ta somōgōw suma, ne bēna o kelen le kē ka Zeruzalemu dugu fana suma. Ne bēna Zeruzalemu dugumōgōw bēe labō dugu kōnō, k'a ke i n'a fō mōgō bē minan kōnō saani cogo min na, ka sōrō k'a dabiri, a saaninin kō. <sup>14</sup> Ne ta mōgō tō minw tora, ne bēna olugu to yi, ka o labla o juguw ye. O juguw bēe bēna na ben o kan, ka o borofenw bēe ce; <sup>15</sup> sabu o ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō. Kabini lon min na o bemaw bōra Misiran jamana ra, fō ka na se bi ma, o be to ka ne jusu bō le dōrōn.» »

### Manase ta masaya laban

<sup>16</sup> Manase ka mōgō jarakibari caman faga, fō ka Zeruzalemu dugu fan bēe fa suw ra. Ka fara o bēe kan, a ka kojugu werew ke Matigi Ala ja kōrō, ka Zuda ta mōgōw bla o jurumunw na.

<sup>17</sup> Ayiwa, Manase ta kewale tōw, a ka ko minw bēe kē, a ka jurumun minw kē, o kow sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō.

<sup>18</sup> Manase sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don a ta so yiritu kōnō, min tun bē wele ko Uza ta yiritu. A dence Amōn sigira masaya ra a nō ra.

### Zuda masace Amōn ta wagati

(Kibaroyaw flanan 33.21–25)

<sup>19</sup> Amōn sigira masaya ra k'a si to san mugan ni fla; a ka san fla le kē masaya ra. A signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tōgō tun ye ko Mesulemeti. Ale tun ye Harusi denmuso dō le ye; o tun be bō Yotiba dugu kōnō. <sup>20</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō, i n'a fō a face Manase tun k'a ke cogo min na. <sup>21</sup> A face tun ka sira o sira ta, a fana ka o siraw bēe le tagama. A face tun ka jo minw sōn, a fana ka o jow le sōn, k'a kinbiri gban ka o bato. <sup>22</sup> A bōra Matigi Ala, a ta Ala kō, a bemaw ta Ala. A ma Matigi Ala ta sira si tagama.

<sup>23</sup> Lon dō, Amōn ta jamana kuntigiw ka janfa siri a kama. O k'a faga a ta bon kōnō. <sup>24</sup> Nka o mōgō minw bēe tun ka masace Amōn janfa, jama wurira ka olugu bēe faga. O k'a dence Yoziyasi sigi masaya ra a nō ra.

<sup>25</sup> Ayiwa, Amōn ta kewale tōw, a ka ko minw bēe kē, o kow bēe sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō. <sup>26</sup> O ka Amōn su don a ta kaburu kōnō, Uza ta yiritu ra. A dence Yoziyasi le sigira masaya ra a nō ra.

### Zuda masace Yoziyasi ta wagati

(Kibaroyaw flanan 34.1–2)

**22**<sup>1</sup> Yoziyasi sigira masaya ra k'a si to san seegi. A ka san bisaba ni kelen le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Yedida; ale tun ye Adaya denmuso dɔ le ye; o tun be bɔ Bɔsikati dugu kɔnɔ. <sup>2</sup>Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, a ka o le ke. A k'a bemace Dawuda ta siraw bee le tagama. A ma o sira bla ka jenge ka taga a kininboro fe walama ka taga a numanboro fe.

### Sariya kitabu yera

(Kibaroyaw flanan 34.8–18)

<sup>3</sup>Masace Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan na, lon dɔ, a k'a ta seberikebaga Safan ci, ka taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ. Safan tun ye Mesulamu dence Asaliya dence le ye. A k'a fo a ye ko: <sup>4</sup>«Taga sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya fe, ko mɔgɔw ka wari min di Alabatosoba kɔnɔ, so donda kɔrɔsibagaw ka wari min mina, ko a ye o wari bee fara jɔgɔn kan. <sup>5</sup>O ye o wari di Matigi Ala ta batoso lalagabagaw kuntigiw ma. Olugu bena Matigi Ala ta batoso baarakedenw sara ni o ye, janko o ye Alabatoso yɔrɔ cenninw lalaga. <sup>6</sup>O be yirilesebagaw, ani baaradenw, ani bonlobagaw sara, ka yiriw san, ani kabakuru lesenin minw bena ke ka so lalaga. <sup>7</sup>Nka ni wari o wari dira o ma, mɔgɔ kana o wari jate jininka o fe, sabu o be o ta baara kera ni jusukun gbenin le ye.»

<sup>8</sup>Ka o to o ra, sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya nana a fo seberikebaga Safan ye ko: «Ne ka sariya kitabu ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ!» Hilikiya ka o kitabu di Safan ma, Safan k'a karan.

<sup>9</sup>Seberikebaga Safan tagara masace fe. A tagara a fo masace ye ko: «I ta jɔnw ka Matigi Ala ta batoso wari di Alabatoso lalagabagaw kuntigiw ma.» <sup>10</sup>Seberikebaga Safan k'a fo fana ko: «Sarakalasebaga Hilikiya ka kitabu dɔ di ne ma fana.» A ka o sebe karan masace ja na.

### Masace ka ciramuso Huluda jininka

(Kibaroyaw flanan 34.19–28)

<sup>11</sup>Masace ka sariya kitabu kumaw men minke, a k'a ta derege mina k'a faran. <sup>12</sup>Masace k'a fo sarakalasebaga Hilikiya ni Safan dence Ayikamu ni Mise dence Akibori, ani seberikebaga Safan ni masace ta baaraden Asaya ye ko: <sup>13</sup>«Aw ye taga Matigi Ala jininka ne tɔgɔ ra, ani jama bee tɔgɔ ra, ani Zuda mara mɔgɔw bee, nin kitabu ta kumaw ko ra, an ka nin kitabu min ye; sabu Matigi Ala ta dimi ka bon. Matigi dimina an kɔrɔ kosebe, sabu an bemaw ma nin kitabu ta kumaw sira tagama; a sebera kitabu kɔnɔ ko an ka kan ka min ke, o m'a ke ten.»

<sup>14</sup>Sarakalasebaga Hilikiya, ani Ayikamu, ani Akibori, ani Safan, ani Asaya, olugu tagara ciramuso Huluda fe ka taga kuma ni a ye; ale tun ye Salumu ta muso le ye. Salumu face tun ye Tikiva ye, Tikiva face tun ye Harasi ye. Salumu le tun ye Alabatosoba ta faniw kɔrɔsibaga ye. A ni a muso tun signin be Zeruzalemu ta kindakura le ra. <sup>15</sup>Huluda ka o jaabi ko: «Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye nin ye; mɔgɔ min ka aw ci ne fe, aw ye taga a fo o tigi ye <sup>16</sup>ko Matigi Ala ko: «Ne bena kojuguba le ben nin dugu ni a dugumɔgɔw kan, ka kaja ni nin kitabu ta kumaw ye, Zuda masace ka kitabu min karan. <sup>17</sup>I n'a fo o ka ne to yi, ka taga wusunan sarakaw\* bɔ ala werew ye, ka ne jusu bɔ ni o ta kewalew ye, o kosɔn ne dimina nin dugu kɔrɔ kosebe, dimi min fana tēna mala tuun.»

<sup>18</sup>«Nka aw ye taga a fo Zuda masace ye, min ka aw ci ko aw ye na Matigi Ala jininka, ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: «I ka nin kitabu kuma lamen minke, <sup>19</sup>o kow digira i ra kosebe. I ka i yere majigi Matigi Ala ja kɔrɔ, sabu ne ka min fo nin dugu ni a dugumɔgɔw kama, i ka o men. Ne bena o ke janibagatɔw le ye, ka o danga. Nka ele ka i ta faniw faran, ka kasi ne ja kɔrɔ minke, o kosɔn ne fana ka i ta daariri lamen. Matigi Ala ko ten. <sup>20</sup>O kosɔn ni i nana sa, ne bena i lataga i bema tɔw fe. I bena sa héra le ra; o bena i su don i ta kaburu kɔnɔ. Ni o kera, ne bena nin kojugu min lase nin dugu ma, i yere ja tēna o ye.» »

Ayiwa, o tagara o kumaw lase masace ma.

### Yoziyasi ka jenjɔgɔnya don ni Ala ye

(Kibaroyaw flanan 34.29–32)

**23**<sup>1</sup> Masace Yoziyasi ka Zuda mara cekɔrɔbaw, ani Zeruzalemu dugu cekɔrɔbaw bee wele ka na. <sup>2</sup>O kɔ, masace tagara Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ale ni Zuda mara mɔgɔw bee, ani Zeruzalemu dugumɔgɔw bee, ani sarakalasebagaw, ani ciraw, ani jama bee, denmisen fara mɔgokɔrɔba kan. O tun ka o kitabu min sɔrɔ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, o ka o jenjɔgɔnya kitabu kumaw bee karan jama bee ja na. <sup>3</sup>O y'a sɔrɔ masace tun lɔnin be tintin dɔ kan; a ka jenjɔgɔnya\* don kura ye tuun ni Matigi Ala ye, k'a fo ko: «An bena tugu Matigi Ala le kɔ, k'a ta kumaw, ani a ta ciw, ani a ta cifɔninw bee sira tagama ni an jusukun bee ye, ani an nin bee, janko Ala tun ka kuma minw sebe a ta jenjɔgɔnya kitabu kɔnɔ kakɔrɔ, an ye o kumaw bee sira tagama.»

Jama bee sɔnna o jenjɔgɔnya ta kumaw ma.

## Yoziyasi ka batofen werew labo Zuda mara ra

*(Kibaroyaw flanan 34.3–5)*

<sup>4</sup> Masace k'a fo sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya ye, ani sarakalasebaga tɔw, ani Alabatoso donda kɔrɔsibagaw ye, ko fen o fen ye Baali\* ta jow ye, ani Asera ta jow, ani karo ni lolow ta sɔnnikefenw ye, ko o ye o fenw bee labo Alabatosoba kɔnɔ. O ka o fenw labo ka taga o jeni Zeruzalemu dugu k'o fe, Sedɔrɔn kenegbe ra, k'a buguri ce ka taga ni a ye fo Beteli. <sup>5</sup> Zuda masacew tun ka sɔnnikebaga minw sigi fɔlɔfɔlɔ, wagati min o tun be wusunan sarakaw\* bɔra sɔnnikeyɔrɔw ra, kongoriw kunna, Zuda duguw kɔnɔ, ani Zeruzalemu kerefeduguw ra, o ka o sɔnnikebaga minw fana tun be wusunan sarakaw bɔra Baali ta jo ye, ani minw tun be tere ni karo ni lolow batora, o ka olugu fana gben. Sɔnnikebaga minw fana tun be wusunan sarakaw bɔra Baali ta jo ye, ani minw tun be tere ni karo ni lolow batora, o ka olugu fana gben. <sup>6</sup> O tun be jo musoman Asera bato nin bere min ye, a ka o bere labo Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka taga ni a ye Zeruzalemu dugu k'o fe, Sedɔrɔn k'o yɔrɔ ra, ka taga a jeni o yɔrɔ ra, fo k'a ke buguri ye. O ka o buguri bɔn dugumɔgɔw ta kaburulo ra.

<sup>7</sup> Ce jatɔyakebaga minw ta yɔrɔw tun be Matigi Ala ta batoso lu kɔnɔ, o ka o yɔrɔw bee cen ka bɔ yi. Musow tun be jo musoman Asera ta sɔnnikefaniw dan o yɔrɔw le ra fana.

<sup>8</sup> Yoziyasi ka Zuda duguw ta sarakalasebagaw bee wele ka na Zeruzalemu. Sarakalasebagaw tun be wusunan sarakaw bɔra sɔnnikeyɔrɔ minw na kongoriw kan, k'a ta Geba ka taga a bla fo Beri Seba, a ka o yɔrɔw bee cen. O tun ka sɔnnikeyɔrɔ minw lɔ duguw dondaw ra, a ka o fana cen. Min tun be dugutigi Yosuwe yere ta donda ra, a ka o fana cen; o tun be dugu donda numanboroyanfan fe. <sup>9</sup> Sarakalasebaga minw tun ka sarakaw bɔ sɔnnikeyɔrɔw ra kongoriw kan, o ma sɔn olugu ye ke saraka bɔ ye Matigi Ala ta sarakajenifen\* kan Zeruzalemu. O kɔni tun be se ka burufunubariw domu ni sarakalasebaga tɔw ye.

<sup>10</sup> O tun be to ka denmisew jeni ka o ke saraka ye yɔrɔ min na, min ye Tofeti yɔrɔ ye, Beni Hinɔmū kurufurance ra, a ka o yɔrɔ bee cen k'a lanɔgɔ, janko mɔgɔ si kana se k'a dence walama a denmuso jeni k'a ke saraka ye tuun ka Molɔki ta jo bato. <sup>11</sup> Zuda masacew tun ka so minw bla, ka o ke ka tere bato, a ka o bee bɔ yi. O sow tun be Alabatoso lu kɔnɔ; o tun be lu donda ra, dugu jaŋɔgɔ dɔ ta siyɔrɔ kere fe, min tɔgɔ tun ye ko Netan Meleki. O tun be sowotoro minw ke ka tere bato, a ka olugu fana jeni. <sup>12</sup> Sarakabɔnan minw tun be Ahazi ta biribon kunna, Zuda masacew tun ka minw lɔ, masace Yoziyasi ka o bee cici, ani Manase tun ka minw lɔ Matigi Ala ta batoso lu fla bee kɔnɔ. A ka o cici, ka o buguri ce ka taga o bɔn Sedɔrɔn kɔ kɔnɔ. <sup>13</sup> Sɔnnikeyɔrɔ minw tun be kongori kan Zeruzalemu dugu terebɔyanfan na, a ka o yɔrɔw fana cen. O yɔrɔ tun be oliviyesunw kuru woroduguyanfan fe, yɔrɔ min be wele ko halakiri kuru. Izirayeli masace min tun ye Sulemani ye, ale le tun ka o sɔnnikeyɔrɔw lɔ Sidɔnkaw ta jo musoman haramunin ye, min ye Asera ye, ani Mohabukaw ta jo haramunin ye, min ye Kemɔsi ye, ani Amɔnkaw ta jo haramuninba ye, min ye Molɔki ye. <sup>14</sup> Yoziyasi ka kabakurujanw cici, ka jo musoman Asera ta berew tigetige, ka mɔgɔkolow ce, ka o ke o nɔ ra, janko k'a cen.

## Yoziyasi ka batofen werew cen Izirayeli mara ra

*(Kibaroyaw flanan 34.6–7)*

<sup>15</sup> Yoziyasi ka o ko kelen fana ke Beteli; Nebati dence Yerobohamu, masace min tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na, ale tun ka sɔnnikeyɔrɔ min lɔ kongori kan, sarakabɔnan min tun be o sɔnnikeyɔrɔ ra, a ka o fana cen. A ka o sarakabɔnan ni o sɔnnikeyɔrɔ cen, ka jo musoman Asera ta sɔnnikebere jeni, k'a sɔnnikeyɔrɔ jeni fo k'a ke buguri ye.

<sup>16</sup> Yoziyasi nana a ja munu, ka kaburu dɔw ye kongoriw kan yi; a ka mɔgɔw ci ka taga o suw kolow bɔ ka na; o ka o kolow jeni sɔnnikeyɔrɔw kan, ka o yɔrɔw lanɔgɔ, i n'a fo Matigi Ala tun k'a ta kuma don a ta cira da ra k'a fo cogo min na. Ala ta cira tun ka o kumaw le fo fɔlɔfɔlɔ.

<sup>17</sup> Yoziyasi nana a fo ko: «Ne ja be kaburu juman ta kabakuru le ra yan fe yi tan?» Dugumɔgɔw k'a jaabi ko: «Ala ta cira min tun nana ka bɔ Zuda mara ra, ale ta kaburu tagamasiyen lo. I ka min ke nin sarakabɔnanw kan tan cɔ, o cira tun nana o kumaw le fo, ko o le bena ke nin sarakabɔnanw kan.» <sup>18</sup> Yoziyasi ko: «Aw ye o kaburu to yi! Mɔgɔ si kana maga a kolow ra.» O ka o cira kolow to yi, ani cira min fana tun nana ka bɔ Samari, o ka ale kolow fana to yi.

<sup>19</sup> Sɔnnikebon minw tun be kongoriw kan Samari duguw kɔnɔ, Izirayeli masacew tun ka minw lalaga ka sɔnni ke yi, fo ka na Matigi Ala jusu bɔ, Yoziyasi ka o bee waraga ka bɔ yi. A ka min ke Beteli, a ka o ko kelen le ke Samari fana. <sup>20</sup> Sɔnnikebaga minw tun be o sɔnnikeyɔrɔ ra, a ka olugu bee mina ka o faga sarakabɔnanw kan, ka mɔgɔkolow jeni sarakabɔnanw kan. O kɔ, a sekɔra ka taga Zeruzalemu.

## Jɔnyaban janagbe

*(Kibaroyaw flanan 35.1,18–19)*

<sup>21</sup> Masace k'a fo mɔgɔw bee ye ko: «Aw ye Jɔnyaban janagbe\* ke ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya, i n'a fo a fɔra Ala ta jenjɔgɔnya\* kitabu kɔnɔ cogo min na.»

<sup>22</sup>O ka Jɔnyaban janagbe\* min ke, o janagbe jɔgɔn tun ma deri ka ke, kabini kuntigiw tun be Izirayeli jamana kunna wagati min na, fɔ ka na a bla Izirayeli masacew, ani Zuda masacew ta wagati ra. <sup>23</sup>Nka masace Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan le ra, o janagbe sɔrɔra ka ke Zeruzalemu, ka Matigi Ala tɔgo bonya.

### Yoziyasi ta ko tɔw

(Kibaroyaw flanan 35.20–27; 36.1)

<sup>24</sup>Ka fara o bee kan, mɔgɔ minw tun b'a fɔ ko o be kuma ni suw ye, ani minw be lagberi ke, Yoziyasi ka o mɔgɔw bee gben. Yirimɔgɔninw, ani jow, ani fen haramunin minw bee tun be Zuda mara ra, ani Zeruzalemu dugu kɔnɔ, a ka o bee bɔ yi, janko sariya ta kuma minw sebera kitabu kɔnɔ, sarakalasebaga Hilikiya ka kitabu min ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, mɔgɔw ye o kitabu kumaw sira tagama.

<sup>25</sup>Masace minw temena Yoziyasi na, o dɔ si ma sekɔ ka na Matigi Ala fe ni a jusukun bee ye, ani a nin bee, ani a baraka bee, ka Musa ta sariyaw bee sira tagama i ko Yoziyasi k'a ke cogo min na. A jɔgɔn masace fana ma wuri a kɔ fe tuun.

<sup>26</sup>Nka o bee n'a ta, Matigi Ala tun dimina Zuda ta mɔgɔw kɔrɔ cogo min na, fɔ k'a jusu bɔ, o dimi tun ma ban, sabu Manase tun ka ko minw bee ke, o kow tun ka Ala jusu bɔ. <sup>27</sup>O kosɔn Matigi Ala ko: «Ne bena Zuda mara mɔgɔw fana gben ka bɔ ne ja kɔrɔ, i n'a fɔ ne ka Izirayelimɔgɔw gben cogo min na. Ne bena ban nin dugu fana ra, ne tun ka nin dugu min janawoloma, min ye Zeruzalemu ye; ne bena ban nin Alabatoso fana ra, ne tun k'a fɔ ko o min bena ke ne tɔgo sigiyɔrɔ ye.»

### Yoziyasi ta masaya laban

<sup>28</sup>Ayiwa, Yoziyasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabuw kɔnɔ.

<sup>29</sup>Yoziyasi ta masaya wagati ra, Misiran masace Farawona, min tɔgo tun ye ko Neko, ale wurira ko a be taga Asiri masace fe Efirati ba fan fe. Masace Yoziyasi tagara lɔ a ja ko a b'a kere; nka Farawona ka Yoziyasi faga o kere ra Megido. <sup>30</sup>A ta jamana kuntigiw k'a su ta sowotoro dɔ kɔnɔ. O k'a ta ka bɔ Megido, ka taga ni a ye Zeruzalemu, ka taga a su don a ta kaburu kɔnɔ. Jamanamɔgɔw k'a dence Yohahazi ta, ka turu saninman\* ke ale kun na, k'a sigi masaya ra a face nɔ ra.

### Zuda masace Yohahazi ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 36.2–4)

<sup>31</sup>Yohahazi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni saba. A ka karo saba le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgo tun ye ko Hamutali; ale tun ye Yeremi denmuso le ye, o tun be bɔ Libina. <sup>32</sup>A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ, i n'a fɔ a bemaw tun k'a ke cogo min na. <sup>33</sup>Farawona min tun ye Neko ye, ale nana a mina k'a siri ni negejɔrɔkɔ ye, Ribila dugu kɔnɔ, Hamati jamana ra, ko a kana sigi masaya ra Zeruzalemu tuun. Farawona ka warida dɔ ben Zuda mara kan, ko o ka kan ka to ka o sara; o tun ye warigbe kilo waga saba ni keme naani ye (3 400), ani sanin kilo bisaba ni naani. <sup>34</sup>Farawona, min tɔgo tun ye ko Neko, ale ka Yoziyasi dence Eliyakimu le ke Zuda masace ye a face Yoziyasi nɔ ra. A ka Eliyakimu tɔgo yelema k'a ke Yehoyakimu ye. A ka Yohahazi mina ka taga ni a ye Misiran; a tagara sa o yɔrɔ ra yi.

<sup>35</sup>Farawona tun ka warigbe ni sanin hakeya min fɔ, Yehoyakimu tun be o dira a ma. O ra, a ka jamana mɔgɔ bee kelen kelen ta wari sɔrɔta jate mina, ka warigbe ni sanin hakeya dɔ mina bee kelen kelen fe, ka kaja ni bee ta sɔrɔta ye. A ka o le ke janko ka Farawona ta wari sɔrɔ k'a di a ma.

### Zuda masace Yehoyakimu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 36.5–8)

<sup>36</sup>Yehoyakimu sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgo tun ye ko Zebuda. Ale tun ye Pedaya denmuso le ye; o tun be bɔ Ruma dugu kɔnɔ. <sup>37</sup>A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ, i n'a fɔ a bemaw tun k'a ke cogo min na.

### Babilɔnikaw nana Yehoyakimu kere

**24** <sup>1</sup>Yehoyakimu ta masaya wagati ra, Babilɔni masace min ye Nebukadinesari ye, ale nana Yehoyakimu kama ka na a kere. Yehoyakimu tora Nebukadinesari ta fanga kɔrɔ fɔ san saba. Nka o kɔ fe, Yehoyakimu murutira tuun.

<sup>2</sup>Matigi Ala k'a to benkannikɛbaga dɔw bɔra Babilɔnikaw ta jamana ra, ani Sirikaw ta jamana ra, ani Mohabukaw ta jamana ra, ani Amɔnkaw ta jamana ra, ka na Yehoyakimu kama. Ala k'a to olugu nana Zuda mara kama, janko ka na o halaki le pewu, ka kaja ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka kuma min don a ta baaradenw da ra, minw ye a ta ciraw ye. <sup>3</sup>Sigiya t'a ra, nin kera ka kaja ni Matigi Ala yere ta kuma le ye. A tun b'a fe ka Zuda mara mɔgɔw bɔ a yere ja kɔrɔ, Manase ta jurumunw bee kosɔn, <sup>4</sup>ani a tun ka mɔgɔ jarakibari minw bee faga, fɔ ka Zeruzalemu dugu bee ke jori ye. Matigi Ala tun t'a fe ka o hake yafa tuun.

<sup>5</sup> Ayiwa, Yehoyakimu ta kewale tōw, a ka ko minw bēe ke, o kow bēe sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kōnō. <sup>6</sup> Yehoyakimu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Yehoyakini sigira masaya ra a nō ra.

<sup>7</sup> O wagati ra, Misiran masace ma bō a ta jamana ra tuun ka taga kere ke; sabu yōrō o yōrō tun bē a ta mara kōnō, Babilōni masace tun ka o yōrōw bēe mina, k'a ta Misiran ba ra, ka taga a bla fō Efirati ba ra.

### Zuda masace Yehoyakini ta wagati

(Kibaroyaw flanan 36.9–10)

<sup>8</sup> Yehoyakini sigira masaya ra k'a si to san tan ni seegi. A ka karo saba le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalem̄u. A bamuso tōgō tun ye ko Nehusita. Ale tun ye Elinatan denmuso le ye; Zeruzalemukaw tun lo.

<sup>9</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō, i n'a fō a face tun k'a ke cogo min na.

### Babilōnikaw nana Zeruzalem̄u dugumōgōw mina

<sup>10</sup> Yehoyakini ta wagati ra, Babilōni masace Nebukadinesari ta jamana kerekuntigw ni a ta kerekējama nana Zeruzalem̄u dugu kama ka na dugu lamini. <sup>11</sup> Ka o kuntigw lōnin to o kere ra yi, Nebukadinesari yere nana lō dugu ja fe. <sup>12</sup> Zuda masace Yehoyakini bōra ka taga a yere di Babilōni masace ma, a ni a bamuso, ani a ta jamana kuntigw ni namōgōw, ani a ta mōgōbaw. Babilōni masace ka o mina. O kera Babilōni masace ta masaya san seeginan le ra. <sup>13</sup> A ka Matigi Ala ta batoso naforow ni masace ta lu naforow bēe ce. Izirayeli masace Sulemani tun ka minan saninlaman minw lalaga ka o bla Matigi Ala ta batoso kōnō, Nebukadinesari ka o minanw bēe cici. Matigi Ala tun ka kuma min fō kabini fōlōfōlō, o kuma le kera can ye<sup>z</sup>.

<sup>14</sup> A ka Zeruzalem̄u dugumōgōw bēe mina ka taga ni o ye, ani a kuntigw bēe, ani a kerekēdenw bēe; o bēe lajennin tun ye mōgō waga tan, ani borobaarakebagaw, ani negebaarabagaw bēe. A ka dugumōgōw bēe ra fagantanw dōrōn le to dugu kōnō yi. <sup>15</sup> A ka Yehoyakini yere mina ka bō Zeruzalem̄u, ka taga ni a ye Babilōni, ani a bamuso, ani a ta musow, ani a ta mōgōbaw, ani jamana kuntigibaw. <sup>16</sup> Babilōni masace ka kerekēce waga wolonfla (7 000) fana mina ka taga ni olugu ye, ani borobaarakebagaw ni negebaarabagaw ce waga kelen, ani kerekēcefariw bēe.

<sup>17</sup> Babilōni masace ka Yehoyakini belence sigi masaya ra a nō ra, min tōgō tun ye ko Mataniya. A ka o tōgō yelema k'a ke Sedesiysi ye.

### Zuda masace Sedesiysi ta wagati

(Yeremi 52.1–3; Kibaroyaw flanan 36.11–13)

<sup>18</sup> Sedesiysi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni kelen. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalem̄u. A bamuso tōgō tun ye ko Hamutali. Yeremi denmuso tun lo; Libinaka tun lo. <sup>19</sup> A ka kojugu ke Matigi Ala ja kōrō, i n'a fō Yehoyakimu tun k'a ke cogo min na.

<sup>20</sup> Nin kow bēe tun sera Zeruzalem̄u dugu ni Zuda mara ma, Matigi Ala ta dimi le kosōn. A laban, Matigi Ala nana o gben ka bō a yere ja kōrō. O kō fe, Sedesiysi belen nana muruti Babilōni masace ma.

### Babilōnikaw nana Sedesiysi mina Zeruzalem̄u

(Yeremi 39.1–7; 52.4–11)

**25** <sup>1</sup> Sedesiysi ta masaya san kōnōntōnnan na, o san karo tannan na, o karo tere tannan na, Babilōni masace Nebukadinesari nana Zeruzalem̄u dugu kama tuun, ni a ta kerekējama bēe ye, ka na dugu lamini; o ka tintin dōw lō ka dugu lamini. <sup>2</sup> O ka dugu lamini ten ka taga se fō masace Sedesiysi ta masaya san tan ni kelennan ma. <sup>3</sup> O san karo naaninan<sup>a</sup>, o karo tere kōnōntōnnan, kōngō nana gban dugumōgōw ra k'a sōrō domuni si tun te o boro tuun minke, <sup>4</sup> o ka wo dō bō kogo ra. Masace ni kerekēcew bēe bōra o sira fe su fe, kogo fla ce ma, masace ta yiritu fan na, ka bori ka taga Zuriden kenegbe sira fe. O y'a sōrō Babilōnikaw tun ka dugu lamini. <sup>5</sup> Nka Babilōnikaw ta kerekējama ka masace gben ka taga a mina Zeriko kēnegbeyōrō ra. A ta kerekējama bēe borira ka janjan k'a to yi. <sup>6</sup> O ka masace Sedesiysi mina ka taga ni a ye Ribila, Babilōni masace fe, ka taga a ta kiti tige. <sup>7</sup> O k'a dencew kannatige a yere ja na. O kō, o ka ale yere padenw ci, k'a siri ni siranegē jōrōkōw ye, ka taga ni a ye Babilōni.

### Babilōnikaw ka Zuda mara mōgō tōw bēe mina

(Yeremi 39.8–10; 52.12–27; Kibaroyaw flanan 36.17–21)

<sup>8</sup> Babilōni masace Nebukadinesari ta masaya san tan ni kōnōntōnnan na, o san karo loorunan, o karo tere wolonflanan na, Nebuzaradan nana Zeruzalem̄u. Ale tun ye Babilōni\* masace ta jamana kuntigi dō ye, ani masace ta kerekuntigiba. <sup>9</sup> A ka Matigi Ala ta batoso jeni, ani masace ta so, ani dugu bonw bēe; a ka bon nanamanw bēe jeni. <sup>10</sup> Babilōnikaw ta kerekējama min tun be ni masace ta kerekuntigiba ye, olugu ka Zeruzalem̄u dugu kogow cici. <sup>11</sup> Mōgō tō minw tun tora dugu kōnō, Nebuzaradan, min tun ye masace ta

<sup>z</sup>24.13 O kuma tun fōra Masacew ta kitabu flanan na 20.17.

<sup>a</sup>25.3 A fōra ko karo naaninan, ka kajna ni Yeremi 52.6 ye.

kerekuntigiba ye, ale ka olugu bəə mina ka taga ni o ye, ani minw tun ka o yere di Babiləni masace ma, ani məgə təw bəə. <sup>12</sup> A ka dugu fagantan dəw le to yi, janko olugu ye ke rezənw, ani forow səne ye.

<sup>13</sup> Matigi Ala ta batoso ta samasen siranegeramanw, ani a siranegə wotorow, ani a minanba koorinin min tun lalagara ni siranegə ye, Babilənikaw ka o bəə cici, ka taga ni o siranegə ye Babiləni. <sup>14</sup> O ka siranegədagaw, ani a buguricenanw, ani a muruw, ani a setiw ta. O tun be baara ke ni siranegəfenw min o min ye Alabatoso kənə, o ka o bəə ta. <sup>15</sup> Masace ta kerekuntigiba ka tasumabənanw, ani jifyew fana ta; fen o fen tun ye sanin ye, ani fen o fen tun ye warigbe ye, a ka o bəə ta.

<sup>16</sup> Masace Sulemani tun ka o samasen fla ni o minanba koorinin ni o wotoro minw lalaga Matigi Ala ta batoso kama, məgə si tun te o siranegə hakeya lən. <sup>17</sup> O samasen bəə kelen kelen janya tun ye nəngən<sup>b</sup> ja tan ni seegi. O tun ka datugunan dəw ke o ra ni siranege ye; o janya tun ye nəngən ja saba. O tun ka jə dəw ke ka samasen sanfeyərə pəgen, ani gerenadi yiriden bisigiyaw; o bəə tun ye siranegə le ye. Samasen fla bəə cogoya tun ye kelen ye, ani fen minw tun kəra ka o pəgenpəgen.

<sup>18</sup> Masaso kərəsibaga kuntigi ka sarakalasebagaw kuntigiba Seraya fana mina, ani a deməbaga min tun ye sarakalasebaga Sofoni ye, ani sarakalasebaga saba minw tun be Alabatosoba donda kərəsibagaw ye. <sup>19</sup> A ka dugu kerekəjama pəməgəba də fana mina, ani Zuda masace ladibaga ce looru minw tun tora dugu kənə, ani kerekəjama kuntigi ta seberikebaga min tun be cədenw ta kerekədenya ra, ani Zuda mara ce biwəcərə; olugu tun be dugu kənə yi. <sup>20</sup> Masaso kərəsibagaw kuntigi Nebuzaradan ka o məgəw mina ka taga ni o ye Ribila Babiləni masace fe. <sup>21</sup> Babiləni masace ka o faga Ribila, Hamati mara ra.

Zuda mara məgəw minana o cogo le ra ka bə o ta jamana ra ka taga fo yərəjan.

### Nebukadinesari ka Gedaliya sigi Zuda mara kunna

(Yeremi 40.7–41.18)

<sup>22</sup> Ayiwa, Babiləni masace Nebukadinesari tun ka məgə minw to Zuda mara ra, a ka Gedaliya sigi olugu kunna, k'a ke o pəməgə ye. Gedaliya face tun ye Ayikamu ye, Ayikamu face tun ye Safan ye.

<sup>23</sup> Zuda mara ta kuntigiw, ani o ta kerekəden minw tun tora yi, olugu nana a men ko Babiləni masace ka Gedaliya le sigi k'a ke jamana pəməgə ye minke, o ni o ta məgəw tagara Gedaliya kə Misipa. O məgəw le tun ye Netaniya dence Sumayila ye, ani Kareya dence Yohanan, ani Tahumeti dence Seraya, min be bə Netofa, ani Mahakakace dence Yazaniya. <sup>24</sup> Gedaliya karira o məgəw ni o ta kerekəcəw ye, k'a fo o ye ko: «Aw kana siran Babilənikaw ta kuntigiw ja, ko o bəna ko də ke aw ra. Aw ye to jamana kənə yan, ka baara ke Babiləni masace ye; aw ta hera be o le ra.»

<sup>25</sup> Nka o san karo wolonflanan na, Elisama dence Netaniya, o dence Sumayila, ale min tun ye masaceden ye, ale ni cə tan nana, ka na ben Gedaliya kan k'a faga, ani Yahudiyaw ni Babilənika minw bəə tun be ni a ye Misipa. <sup>26</sup> O kera minke, məgə təw bəə, məgə fitini fara məgəba kan, ani kerekuntigiw bəə, o bəə wurira ka bori ka taga Misiran, sabu o tun be siranna Babilənikaw ja.

### Babiləni masace ka Yehoyakini labə kasə ra

(Yeremi 52.31–34)

<sup>27</sup> Ayiwa, Masace Yehoyakini ta minari san bisaba ni wolonflanan na, san min na Evili Merodaki kera Babiləni\* masace ye, o san karo tan ni flanan, ani o karo tere mugan ni wolonflanan, Babiləni masace ka Zuda masace Yehoyakini labla, ka a labo kasobon na. <sup>28</sup> A tun be kuma Yehoyakini fe i ko a teri; masace minw tun minana ka taga Babiləni i ko ale, a ka Yehoyakini sigi olugu bəə kunna. <sup>29</sup> A ka Yehoyakini ta kasodenderegew bə a ra. A tun be domuni ke ni Babiləni masace yere le ye lon o lon, a si tə bəə ra. <sup>30</sup> Babiləni masace k'a mako bəə ja o cogo le ra lon o lon, a si tə bəə ra.

<sup>b</sup>25.17 Nəngən ja kelen bə se ka ben metere tarance le ma.